

POVESTIRI DIN BELIGANIA

Radu BELIGAN

Aceasta poveste fabuloasă, am citit-o scrisă de domnul Sever Voinescu. Într-o biserică de provincie, cam uitată de oameni, duminică dimineața nu a venit nimeni la Liturghie. Așa că slujba a fost oficiată doar de preoți și de cântăreț în fața celui însărcinat cu vânzarea lumânărilor.

Preotul s-a întrecut pe el însuși, oficiind o slujbă atât de frumoasă, cu o predică atât de emoționantă încât cei doi l-au întrebat uimiți la sfârșit: „Părinte, de ce ați ținut să faceți

o asemenea slujbă și o asemenea predică în biserică goală?”.

„Cum goală?”, a replicat părintele. „Păi nu a venit nimeni!”, au spus cântărețul și lumânărarul.

„Biserica era plină, dragii mei, dar voi nu ați ajuns încă atât de sus prin rugăciune încât să puteți vedea. Biserica era plină de îngerii celor care nu au venit la Liturghie, deși ar fi trebuit să vină. Îngerii respectă rânduielile și chiar, dacă omul care le e dat în pază nu vine la Liturghie, ei totuși vin. Când vine și omul, îngerul e bucuros, când nu vine, e trist. Dar

îngerii vin mereu la Liturghie. Astăzi, biserică a fost plină de îngeri triști, care au cântat împreună cu mine atât de frumos și asta m-a stimulat”.

Și conchide acest minunat domn Sever Voinescu: „Ca unul care lipsește prea mult de la Liturghie, am fost întristat să aflu că absența mea cronicizată provoacă îngerului meu supărare, mai ales că îmi iubesc mult îngerul și am o relație foarte profundă cu el”. Exact cazul meu! Nici eu nu mă duc, ca lumea, dar o să corectez și asta, cu timpul.

Romanța nemuritoare și autorul ei uitat

De tine nu-mi mai este dor...

Aurel FELEA

*De tine nu-mi mai este dor!
De ce să-mi fie dor de tine.
Când ai plecat uitând de mine,
Cu un surâs nepăsător?*

*Doar vara când, spre cuibul lor,
Văd rândunelele cum zboară,
Îmi iese-n cale dorul iară,*

Dar mi-l înfrâng... și nu mi-e dor.

*De tine nu-mi mai este dor!
Doar iarna, când stau la fereastră
Și tot privind pe strada noastră
Cum fulgii se aștern ușor...
Când văd al iernii alb covor,
Pe care tu nu vii spre mine,
Îmi strâng vâpaia de suspine
C-un cântec drag... și nu mi-e dor!*

*În orice zi când văd mereu
Trecând câte-un băiat și-o fată,
Mă-ncearcă dorul iar deodată,
Dar îl gonesc, deși mi-e greu!...
Și noaptea, când încetșor
Oftez, dar somnul nu mai vine,
Te port în orice gând pe tine
Și poate plâng... dar nu mi-e dor!*

LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN

În mijlocul pieței se înalță, falnică, statuia donată de către consilierul cameral Johann von Hansen (Jean Dejean), ca mulțumire pentru încetarea epidemiei de ciumă din anii 1738-1739. La 21 noiembrie 1740, statuia (operă a unor sculptori vienezi) este instalată în zona Hotelului Continental de azi. Statuia este demontată în 1752 și rămâne în depozit până în 1755-1758, când este montată în Piața Unirii.

Sus de tot, Sfânta Treime o încoronează pe Fecioara Maria; de jur împrejur, norișori și îngeri. Mai jos sunt statuile profetului David, a Sfintei Barbara și a Sfântului Nepomuk. Și mai jos sunt statuile sfinților Sebastian, cel străpuns de săgeți, Rochus, cel ce apără de ciumă, și Carol Borromeul, călătorul. Pe soclul monumentului se află alte trei scene ce

Statuia Sfintei Treimi din piața Unirii

vorbesc despre cele trei mari rele ale omenirii: războiul, foametea și ciuma.

Sculptat la Viena, transportat cu corabia pe Dunăre, Tisa și Bega, monumentul ciumei străjuiește piața de peste 252 de ani și amintește salvarea cetățenilor din marea epidemie de ciumă din 1738-1739. Starea deplorabilă a

determinat conducerea Asociației Șvabilor Bănățeni din Germania, landul Bavaria și reprezentanții Oficiului de Conservare a Monumentelor de la Viena să-l angajeze pe artistul timișorean Ioan Oprescu, în 1994, să restaureze lucrarea.

Pe 8 aprilie 1995, în prezența cultelor și oficialităților, a oaspeților germani și austrieci, monumentul a fost resfințit. Iată cum se poate da un exemplu de solidaritate timișoreană. Nu trebuie să uităm faptul că monumentele sunt ale orașului, ridicate la un moment dat spre a comemora, sau aniversa, un eveniment deosebit. Dacă și alte monumente timișorene, aflate în aceeași stare deplorabilă, ar beneficia de atenția municipalității și a cetățenilor, Timișoara și-ar merita numele. Altfel ne vom transforma în cetățenii indiferenți ai unui oraș fără monumente.

Foaiia de Giarmata

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

A FOST RUGĂ MARE-N SAT

Ziua de 8 septembrie este una cu totul aparte pentru locuitorii comunei Giarmata. În primul rând pentru că este Sfânta Marie Mică, iar în al doilea rând pentru că se sărbătorește hramul bisericii. O asemenea sărbătoare nu poate să treacă neprețuită, iar bănațenii de pustă știu asta. Primarul comunei a avut grijă ca atât ziua de duminică, 7 septembrie, cât și luni, 8 septembrie să rămână în amintirea celor prezenți la eveniment. Așa cum cere tradiția, duminică sărbătoarea a început cu un meci de fotbal. Cei prezenți s-au putut bucura de Rally & Kart, de fotbal și de un program artistic la care au participat: Ansamblul „Sânziene bănațene”, „Liliac

de la Ponoare”, „Junii Banatului”. Pe scenă au evoluat soliști: Maria Petchescu, Bogdan Firu, Marius Bodea, Andrei Molocea, Maria Florea. Seara s-a încheiat cu discotecă în aer liber, alături de Dj Sigi.

A doua zi a început cu Sfânta Liturghie, la sfârșitul căreia, toți cei prezenți, au fost invitați în „avlia” bisericii, la un prânz oferit de Primăria și Consiliul Local al comunei Giarmata. Printre cei care au onorat masa, s-au aflat ca invitați, oameni politici, personalități culturale, înalte fețe bisericești. Apoi, ziua rugii a continuat cu hora satului, iar întreaga zi a fost presărată cu interpreți precum: Andreea Haisan, Paul Ananie, Narcisa Băleanu, Ciprian Pop, Ansamblul „Sânziene bănațene”, Ansamblul „Iedera” Oțelul Roșu, solist Traian Barbu și Ansamblul „Dumbrăvițana”. Invitați de onoare, artiști de renume: Liliana Laichici și Traian Barbu. Întregul eveniment a fost prezentat de cunoscuta vedetă, Mihaela Tatu.

Domnule primar, prin aria de exprimare a jurnalului „Banatul”, particip la multe negei sau rugi, dar, ce am văzut ieri și astăzi la Giarmata, depășește în frumos, așteptările mele și de ce nu, chiar ale localnicilor. A fost greu sau foarte greu de organizat o asemenea sărbătoare?

Domnișoară Silvia, ruga în Banatul de pustă sau negeia în Banatul de munte, este o sărbătoare a întregii comunități, ba mai mult, ea reprezintă prin ziua „ținerii” ei, data sfințirii bisericii locale, motiv pentru care ea se mai numește și hram. Ei bine, o asemenea sărbătoare, se pregătește cu extrem de multă atenție, pentru că la această bucurie, invitați sunt toți locuitorii comunei și oaspeții lor. Sigur, e o muncă, din punctul meu de vedere, nu ușoară, dar cu siguranță plăcută.

Ruga din acest an, a fost onorată de personalități artistice, politice și de un număr impresionant de spectatori.

Da, este un fapt care ne onorează pe noi ca organizatori, oferindu-ne totodată și prilejul de a ne fali, cum se spune pe aici, pe la noi, dinaintea goștilor.

Domnule primar, stăm de vorbă în plină rugă, motiv pentru care nu voi insista cu întrebări, dar aș dori să consemnez un mesaj al dumneavoastră pentru locuitorii comunei Giarmata.

Cu multă plăcere, dar chiar dacă nu mi-ai fi cerut dumneata, tot aș fi insistat să consemnez recunoștința mea îndreptată către toți locuitorii comunei Giarmata, pentru felul civilizat în care s-au bucurat prin cântec și joc.

OASPEȚI DIN BANATUL DE MUNTE

Un moment deosebit în desfășurarea spectacolului, a fost marcat de prezența pe scenă a Ansamblului „Iedera”, al Casei de cultură a orașului Oțelul Roșu. Jocul fetelor și al feciorilor de pe Valea Bistrei a încântat publicul spectator, care a răsplătit admirabila lor evoluție scenică cu îndelungi aplauze. Dintotdeauna ancorată puternic în folclorul românesc, Valea Bistrei și-a prezentat în Banatul de pustă, cu mult talent, frumoasele jocuri întâlnite de noi doar la inegalabilele sărbători populare, ale Banatului de „muncă”.

Tot de pe Valea Bistrei, acolo unde cântecul și jocul se află în leagănul pruncilor, a onorat sărbătoarea comunei Giarmata, unul din cei mai îndrăgiți interpreți ai folclorului din Țara Banatului: Traian Barbu.

Cu glasul său bine personalizat, dând interpretării doinelor o componentă aparte, susținută și de o anume măiestrie dobândită în orele fără număr de repetiție, maestrul ne-a convins, deși ne era binecunoscut, că numele său, e înscris definitiv în Cartea de Aur a muzicii populare a Țării Banatului.

Cu amabilitatea sa proverbială, pentru dumneavoastră, cititorii „Foi de Giarmata”, domnul Traian Barbu a acceptat un scurt dialog pentru care, acum și aici îi mulțumim.

Vă amintiți acum câtă vreme ați mai fost oaspete în comuna Giarmata?

Îmi aduc aminte că am mai participat la această minunată rugă în 1991 alături de mari maeștrii ai instrumentelor. Realitatea este că n-am fost de foarte mulți ani aici, am plecat prin țări străine, mi-am deschis o afacere, apoi am avut un necaz în familie și timp de șapte ani nu am mai pus mâna pe microfon.

Cum găsiți Giarmata acum. S-au schimbat lucrurile de atunci?

Giarmata este foarte schimbată. Erau mulți nemți atunci, am înțeles că au plecat și că o bună parte s-au și întors. E minunat că se întâmplă asta. Și eu am fost plecat multă vreme, dar nicio clipă nu m-am gândit că vreau să rămân în altă parte, decât acasă.

Sunteți de multă vreme prezent în peisajul evenimentelor folclorice. Se mai păstrează tradițiile?

Tradițiile s-au pierdut destul de mult. Se duce o luptă pentru a continua obiceiurile bănațene și mai ales doina, care m-a consacrat pe mine.

Cu ce impresie plecați astăzi din Giarmata? Comunitatea de aici mi-a lăsat o impresie deosebită, sunt oameni minunați. M-au primit extra-

ordinar de frumos. Trebuie luat exemplu de la ce se întâmplă astăzi aici și duse mai departe aceste obiceiuri, pentru că noi, românii suntem printre puținele popoare care mai avem asemenea tradiții.

Am rămas uimit de căminul cultural de aici, ce condiții extraordinare au la bucătărie.

Vreau să transmit numai gânduri bune atât celor din Giarmata, cât și cititorilor revistei dumneavoastră. Ceea ce-mi doresc mie, să le dea Dumnezeu, lor.

Foaia de Ramna

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Distincțiile Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric sunt înălțătoare

Octavian PEPTENAR - profesor

Octavian Peptenar își poartă cu mândrie jocul peste tot prin lume. El este un model pentru tineri și totodată un motiv de fală pentru zona de unde provine. Premiat în acest an cu cea mai înaltă distincție a Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric pentru activitatea sa, profesorul ne-a vorbit în detaliu

despre joc, cântec și viața de spectacol.

Domnule profesor, multe trec peste zilele unui om, dar bucuria recunoștinței în Țara Banatului este perenă. Nu v-am întrebat niciodată, dar iată, că o fac acum: cum ați primit cele mai înalte distincții ale Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric de «Ziua Cinstirii», întâmplată în primăvara acestui an?

► Ce poate fi mai înălțător ca o Diplomă de excelență cu Plachetă, drept simbol al aprecierii unui serviciu nobil, de 45 de ani la catedră, pus în slujba creșterii prestigiului învățământului din Țara Banatului. Mai ales că mi-a fost conferită de către Uniunea Jurnaliștilor din Banatul Istoric - Uniunea care editează 49 de reviste și care prin revista „Banatul” se apropie de oamenii satului, de viețile lor curate.

Înalta distincție, primită într-o zi de duminică, a sfârșitului de martie, alături de sătenii mei și de doamna primar Magdalena Ciurea, a fost pentru mine o mare sărbătoare, pentru că am înțeles respectul și recunoașterea oamenilor mei dragi, am trăit și simțit iubirea lor... A fost ca o Primăvară - cum ar spune poetul: „Înc-o dată, iar și iară, / A cunoaște-nseamnă iarnă, / A iubi e primăvară”.

Folclorul bănățean - joc și cântec - este peren, așa cum și bucuria recunoștinței în Țara Banatului este perenă. „Ziua Cinstirii”, cu distincțiile Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, este înălțătoare pentru că - așa cum aprecia Președintele de onoare al Uniunii, Domnul Sorin Frunzăverde „este important ca recunoașterea valorii omului să fie dobândită acasă, că pentru noi, bănățenii, cel mai important loc îl reprezintă... locul unde ne-am născut...”

Recent v-ați întors dintr-un turneu efectuat în Republica Macedonia. Cum ați fost primiți? Care parte a zestrei noastre coregrafice a încântat publicul spectator?

► Prezența românilor la Festivalul Internațional de Folclor de la Ohrid - Macedonia, 25-30 august, 2014, a avut un statut special anul acesta pentru noi: invitați de onoare. Și aceasta pentru că anul trecut am participat, la Ohrid, cu spectacole în alte locații, împreună Ansamblurile „Bocșana”

și „Vermeșana”, fiind ovaționați la scenă deschisă pentru farmecul costumelor și iureșul jocului popular bănățean. În această vară am avut tăria și curajul să însoțim trei grupuri de dansatori: „Bocșana”, „Satul meu” - Ramna, „Berzobiș” și cântăreții Dorina Panga și Petrică Panduru. Alături de alte 13 țări participante am trăit mari emoții și satisfacții. Colegul meu, Ilia Ciurcia, cunoscând limba sârbă, a explicat povestea și mesajul fiecărui dans, prelucrările noastre coregrafice pornind de la obiceiurile tradițiilor bănățene. Grupul din Berzovia a prezentat „intratul fetelor în joc”, urmărind prima zi de joc a tinerelor fete la Ruga bănățeană; „Satul meu” - Ramna a venit cu tabloul „Sânzienelor”, invocând ploaia, elogiind rodul pământului, încât s-a adunat la joc întregul sat; ansamblul „Bocșana” a captat atenția cu momentul coregrafic „Nunta bănățeană”.

Am adus în scenă, varietatea cântecelor bănățene, strălucirea costumului popular, datinile tradiționale în prelucrări coregrafice, iar vârtejul jocului și rapiditatea piruetelor tuturor fetelor au ridicat spectatorii în picioare, determinând ropotul aplauzelor.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
SILVIA FECHETE

NE-AM ÎNTERESAT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

VENITURILE DIN TAXA PE CONSTRUCȚII SPECIALE VOR FI ÎNCASATE LA BUGETUL DE STAT

MIRABELA VĂDRARIU

Sumele din impozitul pe construcții speciale, care va fi redus de la 1,5% la 1%, vor fi repartizate primăriilor, însă taxa va fi colectată la bugetul de stat, iar ulterior va fi stabilit mecanismul de transfer către bugetele locale, a declarat ministrul Finanțelor, Ioana Petrescu.

Guvernul, prin Ministerul Finanțelor Publice, susținerea ducerii cotei de impozit pe construcții de la 1,5% la 1%, a afirmat Ioana Petrescu, în cadrul dezbaterilor la Comisia de politică economică, reformă și privatizare din Camera Deputaților, care a dezbătut amendamentele la ordonanța de urgență pentru modificarea și completarea Legii 571/2003 pri-

vind Codul fiscal și reglementarea unor măsuri financiar-fiscale.

„Este o reducere consistentă, cu 33%, a impozitului pe construcții, ceea ce înseamnă, implicit, diminuarea poverii fiscale pentru mediul de afaceri. Am ajuns la această soluție, urmare a consultărilor cu reprezentanții investitorilor și ai Comisiei de politică economică, reformă și privatizare din Camera Deputaților”, a spus ministrul Finanțelor.

Petrescu a explicat că sumele încasate din taxa pe construcții va fi repartizată bugetelor locale, însă pentru o administrare cât mai simplă din perspectiva companiilor, acest impozit va fi colectat inițial la bugetul de stat, urmând ca prin norme de aplicare să fie stabilit mecanismul de repartizare către bugetele locale.

Preluare: www.infolegal.ro, Sursa: Mediafax

TRADIȚII ȘI OBICEIURI DIN COMUNA RAMNA

MIRUNA LOTEANU

De jur împrejurul ringului de dans sunt așezate scaune pentru notabilități (primar, notar, preoți, musafiri de vază).

Ruga începea cu „jocul călușarilor”, care au fost instruiți de către Bănășilă Achim, iar mai târziu de către Achim Adam zis Bălu.

Începea apoi jocul - de obicei - cu o horă care era plătită de părinții tinerilor care să mână hora - sau de părinții unor tineri decedați. Era mare bătaie pentru horă, adesea ieșea cu certuri și scandal - urmau apoi alte jocuri: „de doi”, „ardeleana”, „iedera” ș.a.

Tinerii își pregăteau din timp perechea cu care trebuiau să schimbe după primul joc, (trei, petru melodii), la fel și cei însurați.

Părinții și cei de pe margine urmăreau cu atenție pe tinerii care ieșeau pentru prima oară în rugă. În pauza dintre jocuri, tinerii ieșeau la plimbare pe trotuarul dintre cele două biserici unde își etalau toaletele.

Erau de fapt două rugi, la uniți cânta fanfara, iar la ortodocși, după ce fanfara acestora s-a destrămat, cântau lăutarii aduși din satul învecinat, Iersig. Când se însera, jocul înceta, toți mergeau spre casă, serveau cina și se pregăteau de bal. Balul începea cu un program artistic susținut de cor, formațiile de teatru și de dansuri după care urma jocul până înspre dimineață.

A doua zi după masă, începea din nou jocul care se încingea până mai târziu în noapte. Se servea cina, după care goșcii (musafirii) erau duși spre casă.

În perioada 1976-1989 în locul călușarilor, ruga începea cu un program

susținut de fanfara elevilor instruită tot de instructorul Achim Adam.

În perioada respectivă cânta, fie fanfara celor în vârstă, fie taraful de muzică populară și formația de muzică ușoară instruite de Pascu Nicolae, respectiv Crețu Achim. Formația de muzică ușoară era compusă din studenți.

Și acum ruga începe ca în perioada anilor 1950-1960 cu program artistic susținut de tineretul din localitate, program în care sunt cuprinși majoritatea tinerilor.

Conform tradiției, atât ruga (nedeaa) cât și spectacole (scenete) prezentate de tinerii din localitatea Ramna, au loc în curtea bisericii.

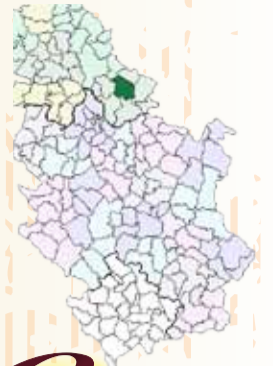
Începe ruga propriu - zisă, unde participă formații și soliști renumiți din Banat, iar localnicii împreună cu invitații lor dansează până seara târziu.

Acest obicei păstrat de sute de ani este transmis cu drag din generație în generație și se observă că portul popular nu a suferit modificări majore, culorile tradiționale fiind albul și negrul.

Din albumul cu poze frumoase al
comunel noastre

Foaia de Locve

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

MARELE FESTIVAL DE FOLCLOR AL ROMÂNILOR DIN VOIVODINA GREBENAȚ 2014, ediția a 54-a

ESTERA ROSENBLUM

La acest festival au participat Stivi Miuță și Mariana Davidov la ediția a 54-a a Festivalului Românilor din Serbia. Alături de ei au fost și doi soliști instrumentiști la acordeon Ion Mirabel Șoșgean și Sebastian Samoilă.

Au mai fost prezenți și dansatorii Căminului cultural „Mihail Sadoveanu” din Sân Mihai. Ei au încântat publicul cu o suită de dansuri tradiționale, coregrafia intitulată „La joc”. Coregrafi: Stivi Miuță, președintele căminului Ionel Sfera, Ion Muntean Coca, dirijorul orchestrei. Dansatorii au cucerit premiul al doilea.

ZILELE SÂNMIIHAIULUI 2014

„AVEȚI UN PRIETEN RAR ÎN BANATUL TIMIȘAN, DOMNUL PRIMAR AL COMUNEI MORAVIȚA, ION FIȘTEA”

Silvia FECHETE

Unul dintre lucrurile minunate care se întâmplă la jurnalul „Banatul” este că te poartă prin tot Banatul istoric, după cum bine îți spune și numele. Nu e puțin lucru pentru un om care descoperă și se minunează de fiecare colțisor din raiul nostru bănățean. Așa am descoperit și localitatea Locve din Banatul Sârbesc. Am avut ocazia să particip la frumoasa sărbătoare care poartă numele de „Cram”, unde a deschis spectacolul de seară, Președintele Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, Vasile Todî, care în debutul alocuțiunii sale a spus: „Aveți un prieten rar în Banatul timișan, domnul primar al comunei Moravița, Ion Fiștea. Și în numele dânsului, vă felicit pentru felul în care vă purtați demnitatea de a fi bănățeni”.

Acest eveniment are loc în prima duminică după Sfânta Mărie. Sâmienții vin de „Cram” acasă, oriunde s-ar găsi și se face tot posibilul ca totul să fie organizat ca la carte.

Sub numele de „Zilele Sâmiului 2014”,

începând cu ziua de joi și până duminică au avut loc o seamă de manifestări culturale și sportive. De la concursul de gătit al gulașului până la turneul de fotbal.

Prima competiție la gătitul gulașului a avut loc joi. Treizeci de echipe din localitate și din satele învecinate au încins ceaunele și s-au întrecut în condimente și gusturi desăvârșite. A fost prezentă chiar și o echipă din Moravița (România).

Sâmienții s-au gândit că nu trebuie lăsat gulașul să se depună, iar spre seară au organizat un turneu de fotbal. Pe terenul sportiv din centrul localității, a avut loc un frumos program de cântece și dansuri populare. Deschiderea programului a revenit Căminului cultural „Mihail Sadoveanu” din Locve, care s-a prezentat cu o suită de dansuri tradiționale „La joc”, coregraf Stivi Miuță. A urmat tânărul solist vocal din Ovcea, George Raicu, S.C.A. „Mladost din Alibunar, care s-a prezentat cu o suită de dansuri populare, coregraf Zivko Oparnica,

iar apoi și-a făcut apariția cunoscutul solist de muzică populară Petru Bojin Ghila din Petrovaselo. Momente deosebite au oferit cei doi oaspeți din Timișoara, Roxana Andrada Chiriță și Marius Matei, urmând apoi Marina Jurca din Vârșeț, Stivi Miuță din localitate, Mirabel Ion Șoșgean, Eugen Cojocar și Sebastian Samoilă, trei acordeoniști din Sân-Mihai, iar grupul de dansatori, instruiți de Stivi Miuță s-au prezentat cu dansuri întitulate „Jocul sara ca la nuntă”. Această seară deosebită a încheiat-o Petru Bojin Ghila, urmând o horă mare ca-n Banat și cei doi soliști vocali din Timișoara, care au impresionat cu cântecele interpretate. Trebuie menționat că organizatorul spectacolului a fost Casa Etnografică „Stivi Miuță” din Sân-Mihai. De altfel, și duminică seara pe terenul sportiv din centrul localității a avut loc un program de muzică populară românească, susținut de a Ansamblul „Trandafirul Roșu” și solistul vocal Marinică Trocea și invitații lui.

Foaiia F de Bata

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

FESTIVALUL DE MUZICĂ FOLK DE LA BULCI O REUȘITĂ A EDIȚIEI DIN ACEST AN

ICA BUNACIU

Una din cele mai reușite ediții ale festivalului Maris Fest, a avut loc 1-2 august. Festivalul de muzică folk de la Bulci, a adunat și în acest an, sute de împătimiți ai genului. De data aceasta însă, Folk Maris s-a desfășurat în două seri, în loc de una și a avut o amploare deosebită, fiind primul an cu patru capete de afiș și singurul festival de folk din țară având patru capete de afiș, în aceeași seară. Peste o mie cinci sute de arădeni s-au bucurat de două zile de folk de calitate în cadrul special, cu care mulți au fost deja obișnuiți. Vineri seară, a fost organizat și un foc de tabără, apogeul și elementul aparte care a încheiat prima seară de festival. Sâmbătă au urcat pe scenă nume mari ale folk-ului românesc, precum Daniel Julean, Nelu Pitic, Marius Bațu, Adrian Ivanițchi, Mircea Bodolan și Mircea Vintilă, care au creat o atmosferă incendiară, la urmă cântând împreună. „În fiecare an venim, am bifat fiecare ediție,

chiar și în vremurile când erau condiții grele. Vom veni cu tot dragul de fiecare dată aici, la Bulci. E mai special acest festival pentru contextul în care se desfășoară și interesul pe care l-a creat între arădeni”, a spus unul dintre cei care au cântat sâmbătă la Bulci, Nelu Pitic. Spre finalul concertului de sâmbătă, Mircea Vintilă a avut parte de o surpriză din partea colegilor și organizatorilor. Acesta a fost înnoțat cu titlul de baron al folk-ului românesc, fapt consemnat într-un document pe care i l-a înmănat colegul său, Daniel Julean. Unul dintre organizatorii principali ai festivalului, viceprimarul comunei Bata, Ladislau Heleport, ne-a povestit despre ediția din acest an a festivalului. „A fost o ediție foarte reușită, datorită faptului că au fost patru capete de afiș, Mircea Vintilă fiind invitatul special. Am avut parte și de timp frumos, călduros, au venit în număr așa de mare spectatorii. În amândouă zilele, au fost în jur de o mie cinci sute de persoane. Vineri seara, s-a

estimat un număr de 250 de persoane. Totul s-a petrecut fără incidente neplăcute. Lumea s-a simțit bine, au fost care au rămas până duminică în jurul orelor prânzului, pentru a se odihni. Sperăm să avem putere, sănătate și finanțare cu sprijinul celor de la Consiliul Județean, să continuăm organizarea acest festival și pe viitor; oricum mulțumim și firmei ELID COM din Birchiș - personal administratorului Zbîrcea Dorel, care ne-a sponsorizat cu materialele pentru scenă”, a spus Ladislau Heleport.

Organizatorii festivalului au fost: Centrul Cultural Județean Arad și Primăria Bata, alături de partenerii tradiționali, NewsAr.ro, Port Arthur, și, începând din acest an, Selin's. O ediție specială, care s-a bucurat de vreme frumoasă și de o prezență puternică a arădenilor, care și-au înghesuit corturile în Parcul Castelului Mocioni și parcă nu mai doreau să părăsească festivalul și locul deosebit, astfel că au mai zăbovit în zonă și duminică.

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PATRICHE POPESCU”- BATA

Diriginte: prof. Anca Teodora Iuliana

Elevii clasei a V-a:

Alexi Abel
Alexi Benjamin
Alexi Lidia Maria
Alexi Nicoleta Daniela
Boc Sebastian Andrei
Buhai Marius Benjamin
Chirpaci Roxana Gabriela
Covaci Mariana Elisa
Crăciun Ovidiu Florinel
Covaciu Daniela

Giurgiuveanu Vandana
Georgiana
Grancea Mirela Larisa
Grancea Simona Dorina
Haldea Mădălina Simona
Marc Ramona Florina
Mateaș Darius Andrei Cezar
Mihali Alexandra Ioana
Miuțescu Călin Lucian
Negrea Paul Gabriel
Petkov Viorica

Rus Amelia Maria
Rus Florinela Maria
Steleac Alexandra Valentina
Zaicu Diana Maria

CASA DE LA BATA

IOAN TRAIĂ - MUZEOGRAF

Casa de la Bata există la Muzeul Satului Bănățean din Timișoara, aparține primului tip de locuință bicelulară, cu două încăperi și prispă continuă. Intrarea se făcea prin tindă unde se găsește sistemul de încălzit și gătit. Vatra liberă se află în colțul format de peretele din spate al tindei și cel median. Aici se găsește gura pentru soba oarbă care încălzește camera de locuit. Vatra e ridicată cu 20-25 cm și este făcută din pământ; deasupra ei se găsește hornul de formă prismatică făcut

din nuiele împletite (potici). La baza hornului erau prinse în pereți patru rude, de obicei de lemn de corn, de care se leagă căldarea și se pun afumăturile. Vatra liberă și hornul suspendat sunt considerate creații arhaice a lumii mediteraneene, ea fiind adusă la nordul Dunării de către greci și romani. Din tindă se intră printr-o ușă în camera de locuit, acestea are ferestre mici protejate exterior de obloane simple din scânduri. Soba oarbă este construită din împletitură de nuiele de salcie lipite cu lut de formă prismatică.

Camera de locuit conține cele două paturi, lavițele cu spătar, masa și războiul de țesut. Aici se desfășurau toate activitățile familiei în timpul anotimpului rece.

Este obiectivul cel mai vechi și a fost

transportat în Muzeul Banatului în 1961, iar la inaugurarea Muzeului satului bănățean în anul 1971 a constituit unul dintre cele patru obiective vizitabile.

Economia comunei cunoaște în prezent o dinamică puternică, cu creșteri semnificative semnalate în toate sectoarele de activitate. Comuna Bata poate deveni și un areal de atracție turistică prin punerea în valoare a potențialului antropoc și natural de care dispune. Dintre cele mai importante obiective turistice ale comunei se pot aminti ruinele unei abații din secolul al XIII-lea, Castelul „Mocioni” din secolul al XIX-lea cu parcul înconjurător și urmele castrului roman și a cetății feudale din localitatea Bulci.

Foaia de Caransebeș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Autoritățile locale din Caransebeș nu au uitat-o nici în acest an pe cea mai longevivă femeie din Caraș-Severin și chiar din țară. Acest gest a devenit un obicei, în ultimii șapte ani cei de la conducerea primăriei, i-au călcat mereu pragul.

BRÂNDUȘA UDRIȘTE

Margit Szemenyei l-a avut și anul acesta oaspete pe primarul Marcel Vela, care i-a adus cu ocazia celei de-a 107-a aniversări flori, o diplomă și un cadou constând în bani. Consiliul Local a hotărât ca persoanele care depășesc un secol de viață să primească 1.000 de lei pentru fiecare an împlinit peste 100. Astfel,

bătrâna care a împlinit în 10 august 107 ani, a primit din partea primăriei și a Consiliului Local 7.000 de lei, bani pe care a mărturisit că-i va oferi la rândul ei nepoților.

Tanti Margit este o femeie care stârnește admirație, este perfect lucidă și a mărturisit că-l așteaptă pe primarul Vela la aniversările ei încă mulți ani de acum încolo.

PROBE ELIMINATORII PENTRU POLIȚIȘTII DIN CARANSEBEȘ!

ANIA MOSCOVICI

aflați deja în funcție nu vor scăpa de verificare.

„Am luat o măsură care e în interesul municipiului și al locuitorilor și mai puțin al infractorilor. Am observat că polițiștii noștri au început să aibă probleme cu uniformele, în sensul că nu se mai pot închide la ele iar pantalonii sunt mulați, în pas cu moda, cred că le e cam greu să alerge după un hoț. Așa că reintroducem probe sportive eliminatorii, polițistul local nu face muncă de birou, ci de teren și trebuie să fie pus la punct cu condiția fizică”, a motivat primarul Marcel Vela.

Testările vor cuprinde probe de alergare viteză 50 de metri (bărbați și femei), tracțiuni la bară (bărbați), abdomene (bărbați și femei), flotări (bărbați) și alergări rezistență – 1.000 de metri (bărbați) și 800 de metri (femei). De exemplu, un polițist local trebuie să alerge 50 de metri între 7,4 și 8,8 secunde iar o polițistă – între 9 și 11 secunde. Pe lângă aceste probe sportive, candidații trebuie să aibă măcar 1,75 metri (bărbați) și 1,65 metri (femei), criteriile de înălțime care nu se aplică însă celor deja angajați.

FC CARANSEBEȘ, ÎN VIZITĂ LA PRIMĂRIE

LUIZA FENEȘAN

Aula „1 Decembrie 1918” a Primăriei municipiului Caransebeș a găzduit joi, 28 august, prezentarea oficială a lotului echipei FC Caransebeș. Acest eveniment

a strâns o serie de aprecieri și o mână de oameni încântați de noua formulă.

Bucuros de parcursul echipei în Liga a II a, Marcel Vela a ținut să precizeze că, recent, a purtat discuții cu un sponsor important care ar putea ajuta formația gugulană, dar acest lucru depinde mult și de rezultatele obținute de sportivi. Edilul a dorit să mulțumească finanțatorului Dan Alexa, foștilor antrenori Alin Artimon și Iosif Rotariu, lui Sorin Gheju, actualul antrenor secund, lui Marian Copilu, cel care, prin compania Copisa, a susținut financiar echipa în urmă cu un an, Cabinetului Notarial Simescu, și nu în ultimul rând, lui George Galamaz, cel care, chiar dacă pentru scurt timp, a fost președintele clubului.

„Vă mulțumesc și vă asigur de tot suportul meu, vă doresc succes și sper să avem un drum frumos în această mare provocare, aceea de a reprezenta *Caransebeșul* și Banatul de Munte, într-o formulă care ne onorează, căci nu este puțin lucru ca un oraș de 30.000 de locuitori să se lupte cu un oraș care are peste 300.000 de locuitori, cum este Timișoara, și să fim în aceeași ligă. Este o onoare, un privilegiu la care mulți primari au visat și pe care mulți microbiști din *Caransebeș* l-au dorit”, a spus Marcel Vela.

Sorin Bălu a prezentat lotul echipei pe care o antrenează:

Portari: Valentin Coca, Octavian Rusu, Cătălin Bujor;
Fundași: Alexandru Manea, Mario Muscă, Gheorghe Goșa, Radu Barbu, Andrei Dicu, Sorin Bușu;

Mijlocași: Dragoș Săulescu, Sabin Lupu, Adelin Făieniș, Andrei Arțean, Gabriel Precup, Cristian Suru, Adrian Ganea, Bogdan Centea, Cristian Poiană, Alexandru Ologu;

Atacanți: Elvis Dârvaru, Fabian Himcinschi, Cosmin Negoescu, Sorin Gheju (care este și antrenor secund); antrenor cu portarii – Dan Doran.

Foaia de Făget

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

INVITAȚIE LA... DRUMEȚIE

Prof. DUMITRU TOMONI

FĂGET – BICHIGI – POVERGINA - BUNEA MARE

Reține atenția biserica de lemn, monument istoric din Povergina. Construită în 1782 în stil baroc, biserica are o linie elegantă, fiind considerată ca una dintre cele mai caracteristice biserici de lemn din Banat.

FĂGET - MĂNĂȘTIUR - TRAIAN VUIA - SURDUCUL MIC - FÎRDEA - NĂDRAG - CABANA CĂPRIORUL

MĂNĂȘTIUR

Așezată la numai câțiva kilometri la vest de Făget, localitatea Mănăștiur se încadrează într-un teritoriu încercuit de dealuri, unde în fiecare sat toponimia și tradiția amintesc de existența unor fortificații. Acestea sunt anterioare menționării lor documentare. Prima atestare a localității se face la 1427, când era sediu de district românesc, fiind apoi amintit ca oppidum și castellum, având în sub-

ordine 31 de sate. Săpăturile arheologice inițiate în 1979 au descoperit fundațiile unei construcții de plan bazilical, ridicată din piatră și cărămidă și cimitirul aferent. Monumentul a fost înălțat anterior secolului al XV-lea și refăcut în secolele XV -XVI.

TRAIAN-VUIA

A fost sediul unui district românesc în secolele XV-XVI, aflat în stăpânirea familiei Huniazilor. A fost locul copilăriei marelui inventator român Traian Vuia. La căminul cultural există o expoziție comemorativă, iar în fața căminului este amplasat bustul lui Traian Vuia.

SURDUCUL-MIC

A fost satul natal al lui Traian Vuia. Spre ieșirea din localitate, într-un cot al șoselei, se află amplasată o placă de marmură cu medalion de bronz care indică locul în care, la 17 august 1872, s-a născut marele inventator.

LACUL FÂRDEA

Construcția barajului a început în 1972, iar

acumularea în 1976, atingând în 1977 aproape 25 milioane mc. Etapa a doua a început în 1981, fiind proiectată pentru acumularea unui volum de apă de 51 milioane mc. Lacul de acumulare are ca scop principal asigurarea cu apă potabilă a zonei Timișoara, prin Canalul Bega, irigarea a 24 mii ha. în aval de baraj, apărarea împotriva inundațiilor și bineînțeles un scop turistic, fiind cea mai atractivă zonă de agrement din județul Timiș. Având o suprafață de 460 ha., el este în același timp și cel mai mare lac din județ.

FĂGET – BĂTEȘTI - JUPÎNEȘTI

Pe acest itinerar se pot vedea bisericile de lemn (monumente istorice) din Bătești (cea mai veche din zonă, sec.XVI) și Jupînești (sec. XVIII). Tot la Jupînești se organizează în fiecare an sărbătoarea „Vatră de olari”, localitatea fiind singurul loc din județul Timiș unde se mai practică olăritul și funcționează Centrul de vacanță și studii „Augusta”.

PARC DE JOACĂ LA BĂTEȘTI

SABINA LIVESCU

În pragul primăverii, Primăria Făget le-a făcut un frumos cadou copiilor din Bătești: un parc de joacă. Acesta este dotat cu tobogane, căsuțe, leagăne, balansoare. Locul este împrejmuit iar în parc sunt coșuri pentru gunoi și bănci pentru părinții ori bunicii care-i veghează pe cei mici atunci când se joacă.

Investiția s-a ridicat la suma de 20.000 lei. Urmează să fie realizate astfel de locuri de joacă și la Bichigi și Colonia Mică.

NE-AM INTERESAT PENTRU DUMNEAVOASTRĂ

MINISTERUL EDUCAȚIEI REINTRODUCE PROGRAMUL 100 DE EURO PENTRU PROFESORI

MIRABELA VĂDRARIU

Programul 100 de euro pentru profesori va fi reintrodus într-o formă mai bună, de această dată fiind vorba de aproximativ 150 de euro ca sumă forfetară, a declarat duminică, 07.08.2014, la Buzău, pentru AGERPRES, ministrul Educației, Remus Pricopie.

S-a luat această hotărâre și urmează să o formalizăm în săptămânile viitoare, este vorba de aproximativ 150 de euro ca sumă forfetară, adică profesorii vor avea decizia finală pentru folosirea acestor fonduri, a spus ministrul Educației.

El a adăugat că profesorii vor putea folosi acești bani pentru a-și cumpăra cărți sau vor putea merge la conferințe sau programe de formare profesională”.

Preluare: www.infolegal.ro/Sursa: Agerpres

PREMIANȚII ORAȘULUI NOSTRU

Luiza FENEȘAN

Bălu Alexandra (clasa X-a A)

Premiul II la Concursul Național de Matematică „Magia Numerelor” (profesor îndrumător Neag Ioan)

Premiul III la Concursul Național de matematică „Arhimede” (profesor îndrumător Neag Ioan)

Mențiune la Concursul Interjudețean de Matematică TMMATE (profesor îndrumător Neag Ioan)

Coștean Dorian (clasa a IX-a A)

Mențiune la Concursul Național de Matematică „Magia Numerelor” (profesor îndrumător Neag Cosmina)

Greuc Alina (clasa a IX-a E)

Premiul III la Concursul Interjudețean de Matematică TMMATE (profesor îndrumător Bulgăr Delia)

Premiul III și calificare la etapa națională a Concursului Național de Matematică Aplicată „Adolf Haimovici” (profesor îndrumător Bulgăr Delia)

Mențiune la Concursul Național de Matematică Aplicată „Adolf Haimovici”- etapa națională (profesor îndrumător Bulgăr Delia)

Mențiune la Concursul Național de Matematică „Magia Numerelor” (profesor îndrumător Bulgăr Delia)

Ragorit Iasmina (clasa a VIII-a B)

Premiul II la Concursul Național de Matematică „Fii inteligent la matematică” (profesor îndrumător Bulgăr Delia)

Par Tania (clasa a VII-a A)

Premiul II la Concursul Național de Matematică „Fii inteligent la matematică” (profesor îndrumător Dobîndă Titus)

Premiul II la Concursul Național de Matematică „Arhimede”- etapa I (profesor îndrumător Dobîndă Titus)

Premiul II la Memorialul Octavian Larionescu (profesor îndrumător Balogh Valentina)

Mențiune la Concursul Național de Matematică „Arhimede”- etapa III (profesor îndrumător Dobîndă Titus)

Mențiune la Concursul Interjudețean de Matematică TMMATE (profesor îndrumător Dobîndă Titus)

Mențiune la Concursul Național de Matematică LUMINA MATH (profesor îndrumător Dobîndă

Titus)

Mențiune la Concursul Regional „Matematica de nota 10” (profesor îndrumător Dobîndă Titus)

Mențiune la Concursul Național de Matematică „Magia Numerelor” (profesor îndrumător Dobîndă Titus)

- va urma -

Din albumul sportiv al Făgetului

Arsenal Făcăra Făget într-un meci din campionatul național

Foaia de Oțelu Roșu

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

PERSONALITĂȚI ALE ORĂȘULUI NOSTRU

CONSTANȚA (MARIA) MARCU – INGINER, PROFESOR, PROZATOARE ȘI POETĂ (N. 21 mai 1950, Oțelu Roșu)

ION CUBIN

Fiica Minoderei și a lui Dumitru-Iosif Usonescu, Constanța Marcu s-a născut la Oțelu Roșu, dar a făcut studiile primare, gimnaziale și liceale la Timișoara, după care a absolvit Institutul Politehnic Traian Vuia din Timișoara,

Facultatea de Construcții Civile și Industriale (1969-1974).

A fost ingineră la TCMT și cercetătoare la ICCPDC de pe lângă Facultatea de Construcții (1979-1987), ambele în Timișoara. Din 1987 este profesor-inginer la Grupul Școlar Industrial de Industrie Ușoară (în prezent Colegiul Tehnic) din Timișoara. De asemenea, a lucrat la Editura Helicon. Este totodată membră a Societății Oamenilor de Știință și Scriitorilor din Bihor și membră a Uniunii scriitorilor din România, Filiala Timișoara.

A debutat cu povestirea „Omul de zăpadă” în paginile revistei „Orizont” din 20 decembrie 1985, iar de-a lungul timpului a avut colaborări la: „România literară”, „Orient latin”, „Orizont”, „Literatorul”, „Anotimpuri literare”, „Rostirea românească”, „Tibiscus” (Uzdin, Serbia), „Opinia”, Radio Timișoara etc.

A obținut mai multe premii literare: Premiul

III acordat de Biblioteca „M. Sadoveanu” din București (1985), Premiul revistei „Contemporanul” (1987), Premiul I al Societății literare „Sorin Titel” din Timișoara în 1993, Premiul Femina, al Inspectoratului de Cultură al Județului Timiș (1994), Premiul revistei „Contrapunct” din București (1994), Premiul Editurii Helicon din Timișoara (1995), *Médaille de la Ville de Dijon* (2003), Premiul pentru proză al Uniunii Scriitorilor din România, *Filiala Timișoara* (2004), Diploma de Excelență a Bibliotecii „Mihail Halici” din Caransebeș (2005) etc.

A publicat mai multe volume, după cum urmează: *Religia așteptării* (versuri), 1993; *Cred că ieri, doamnă...* (proză scurtă), 1994; *Floarea fricii* (versuri), 1995; *Alba iertare* (versuri), 1995; *Șarpe sărutând* (versuri), 1996; *Pahar cu lună* (versuri), 1996; *Semn fructului* (poem), 1998; *Femeie de floare* (versuri), 1998; *Poezii* (album liric ilustrat de Vasile Pinteș), 1998; *Nuntă de fluturi*, 2002; *Acoperământul* (*Jurnal închipuit al Mariei de Mangop*), Timișoara, 2004; *Tata Domnu’*, 2010. Totodată, a publicat și în mai multe volume colective: *În căutarea timpului prezent* (volum colectiv de debut în proză), 1989; *Mama* (antologie de versuri alcătuită de Dumitru-Adrian Crăciunescu), 1996; *44 pentru mama* (antologie poetică), 1998.

De asemenea, mai apare în volumele: Alexandru Ruja, *Parte din întreg*, 1994; Lucian

Alexiu, *Casa Faunului* (40 de poeți contemporani transpuși în engleză, franceză și germană), 1996; Olimpia Berca, *Dicționar al scriitorilor bănățeni (1940-1996)*, 1996; Călin Chincea, *Jurnal sentimental*, 1999; Aquilina Birăescu, Diana Zărie, *Scriitori și lingviști timișoreni*, 2000.

Așadar a publicat 12 volume, dar a apărut și în numeroase volume colective, a îngrijit edițiile „Florile răului” (poeme) de Ch. Baudelaire, 1994 (două ediții) și *Maria* (antologie de versuri dedicate Fecioarei Maria), 1999 și are o operă tradusă, anume *Fleures et fontaines de silence* (traducere de Paula Romanescu), 1997. De asemenea, mai menționăm și antologia *Crinul – cofetărie pentru doamne*, 1997.

Despre opera Constanței Marcu există și numeroase referințe critice în mai multe periodice: Marian Odangiu, „Orizont”, 1989; Adrian Dinu Rachieru, „Meridianul Timișoara”, 1993; Ioan Viorel Boldureanu, „Orizont”, 1994; Mircea Șerbănescu, „Anotimpuri literare”, 1994; Lucian Chișu, „Literatorul”, 1995; Alexandru Moraru, „Anotimpuri literare”, 1995; Lucian Chișu, „Literatorul”, 1995; Henri Zalis, „Lucașfărul”, 1996; Ioan Holban, „Sympozion”, 1996; Adrian Dinu Rachieru, „Opinia”, 1996; Cornelia Ștefănescu, „Anotimpuri literare” (Timișoara), 1997; Rodica Oprean, „Orient latin”, 1997; Radu Cârnelci, „Rampa și ecranul”, 1998; Mariana Criș, „Lucașfărul”, 2005 ș.a.

TABĂRA DE CREAȚIE DE LA OȚELU ROȘU, LA PRIMA EDIȚIE

LARISA TELEAGĂ

Centrul de Documentare, Foto&Film și Activitate IT din cadrul Liceului Bănățean Oțelu Roșu a derulat în perioada 14-17 august o tabără de creație, la care a participat un grup de elevi și tineri din Oțelu Roșu și localitățile învecinate, dornici să afle diferite metode de filmare și fotografiere.

După ce în prima zi au fost stabilite activitățile taberei și s-a înființat Cineclubul „Bănățean”, în cea de-a doua zi, tinerii s-au deplasat la Bocșa și la Reșița pentru a descoperi locuri inedite pe care, cu siguranță, nu le vor uita prea curând. Și-au început incursiunea cu mult entuziasm, prima oprire fiind la Bocșa, unde au vizitat Casa de Cultură „Constantin

Lucaci” și să-i ia un interviu domnului Dan Liuț, directorul muzeului, dar și cunoscut prezentator TV regional. Aici au fost prezentate atât sculpturile unice din oțel inoxidabil ale regretatului Constantin Lucaci, cât și desenele „cosmice” făcute din cărbune.

La Ocna de Fier, tinerii au avut marea onoare să-l întâlnească pe Constantin Gruescu, un mare colecționar de roci și minerale, în vârstă de 91 de ani. Acesta a fost de acord să le ofere câteva informații despre pasiunea sa de a colecționa minerale și roci, și mai ales despre prețioasa „maclă” care îi poartă numele. Au făcut numeroase fotografii acestei colecții unice, după care dânsul și soția au stat de vorbă cu viitorii fotografi, cinești sau... reporteri.

La Reșița, s-a fotografiat fântâna cinetică din centru, tot o memorabilă operă realizată de Constantin Lucaci. De asemenea, s-a vizitat și Muzeul Foto&Film – analog al Casei Studenților din Reșița, unde au văzut aparate vechi de filmat, de proiectat și de fotografiat. Ultima oprire, înainte să încheie „mica excursie”, a fost la sediul Reper24. Trebuie spus că în zilele anterioare au vizitat și studiourile Banat TV, unde au fost invitați la o emisiune.

O experiență memorabilă va rămâne deplasarea de la Feneș, alături de doi rangeri, în rezervația de zimbri, iar în ultima zi au fost prezentate activitățile prin intermediul unor slideshow-uri, dar și a unui film, totodată fiind vizionate și alte filme din arhiva Cineclubului „Oțelul Roșu”.

Inițiativa acestei tabere aparține lui Emil Mateias, vicepreședinte LARG și a fost coordonată de prof. Ion Cubin – coordonatorul principal al centrului, prof. Ramona Bogdan, coordonator al patrimoniului etno-folcloric pe Valea Bistrei și Gabriel Găină, responsabilul cercului „Lumină Bună”.

SĂ ÎNCEPEM ȘCOALA ÎMPREUNĂ!

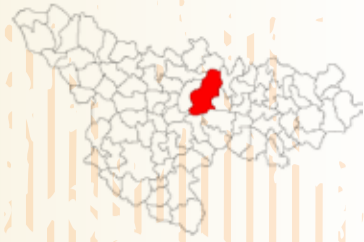
ELENA SÂNTIMBREAN

După ce anul trecut a ajutat 386 de copii de pe satele din Protopopiatul Caransebeș, și în acest an Centrul de voluntariat „Alexandra Florea” a propus să se facă donații pentru a ajuta elevii din clasele primare să înceapă un an școlar cu zâmbetul pe față. În acest sens se acceptă orice donație în caiete, stilouri, creioane colorate, radiere, ascuțitori, cărți de colorat, carioca, acuarele, ghiozdane etc. Persoanele dornice să ajute pot solicita voluntari care se vor deplasa unde este nevoie pentru a ridica donațiile.

De asemenea, centrul din Oțelu Roșu, coordonat de preotul Liciniu-Gheorghe Oltean, are un program zilnic în incinta Casei de Cultură pentru a ajuta persoanele nevoiașe. Cu ajutorul unor angajați ai Serviciului de Asistență Socială din cadrul Primăriei Oțelu Roșu, sunt împărțite hainele din donații.

Foaia de Recaş

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Casa părintească – un rai pământesc în care toate erau cu bună rânduială

Aurelian MILĂ - preot

Întâlnirea, al cărui rezultat este interviul de mai jos, a fost una copleșitoare. Spun asta pentru că pe părințele Aurelian Milă nu-l pot descrie așa cum obișnuiesc mereu să o fac cu oamenii dragi mie. Este un om care „cere” puțin, și totuși nu poți să-i oferi decât superlativul. Pot spune doar că a fost o binecuvântare, că ochii lui sunt cu siguranță cerești, iar glasul purificator. Mi-aș

dori ca toți cititorii acestor rânduri să poată simți bucuria vorbelor pline de învățăminte și mai mult decât atât, la final să rămână, dacă pot spune așa, cu o învățătură sufletească.

Părinte Aurelian Milă, drumul de la Bucovăț până la Recaş, călcat cu talpa piciorului, nu este întins, dar cu siguranță că este și lung și anevoios străbătut pe harta anilor de școală. Vorbiți, vă rog, despre locul nașterii și despre anii de școală.

► Aș începe cu vorba lui Creangă: „Nu știu alții cum sunt...”, dar eu când mă gândesc la satul meu, mă gândesc la locul cel mai minunat din câte există pe pământ. Ulița copilăriei era pe atunci plină de copii de toate vârstele, care știau să se joace și să inventeze jocuri de tot felul. Casa părintească era un adevărat rai pământesc, în care toate erau cu bună-rânduială și... miroseau atât de frumos! Da. Să nu vă mirați! Nu voi uita niciodată mirosul de pomi înfloriți din livadă, mirosul de fân, mirosul de lapte proaspăt muls, mirosul de miel de curând fătat, mirosul de cozonac făcut de maica Mioara, bunica mea, în cuptorul mare, mirosul de pită proaspătă care umplea toată ulița.

Prima zi de școală, 15 septembrie 1973, mi-a prilejuit întâlnirea cu un dascal mai puțin obișnuit, aspru, dar cu multă dăruire față de elevi –tatăl meu!-, de la care am învățat respectul față de înaintași și dragostea de cele sfinte.

Școala primară și gimnaziul le-am urmat în satul natal. În 1985 am absolvit Liceul Sanitar, în 1994 Facultatea de Agronomie, iar în anul 2002, din mila lui Dumnezeu, Facultatea de Teologie din Timișoara.

Preoția bisericească este Taina ce face parte din planul lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii. Ce frumos glăsuiește Exodul 28-1: „Să iei la tine pe Aaron și pe fiii lui, ca dintre fiii lui Israel să-mi fie preoți”. Hotărârea sfinției voastre de a urma Taina Preoției vă aparține sau a fost o „alegere” de familie?

► Am început Facultatea de Teologie la 30 de ani. La această vârstă hotărârile le iei singur, atunci când știi ce vrei cu adevărat. Slujirea preotească este cea mai înaltă dintre toate slujirile și din start este greșit să pășești spre ea „împins de la spate”. Multă vreme am stat departe de preoție, conștient fiind de

nevrednicia mea în fața unei atât de înalte chemări.

Preoția este cel mai mare semn al dragostei lui Hristos dat omului. Harul lui Dumnezeu l-a investit pe preot cu puterea pe care n-a dat-o nici îngerilor, nici arhanghelilor, aceea de a scoate suflete din iad și de a le îndrepta spre rai, ne spune Sf. Ioan Gură-de-Aur. Cu multă frică și cutremur, cu multă curăție, cu smerenie și dragoste, dar și cu sfințenie sunt datori preoții să stea înaintea lui Dumnezeu. Dacă cineva este influențat și împins de la spate de către familie să se preoțească, în scopuri lumești, materiale, nu numai ca își primejduiește însuși sufletul său și pe al semenilor săi, dar își poate atrage ocară veșnică.

Am făcut această grea alegere cu simțământul că sunt neîmplinit în viața mea fără Hristos, că doresc să dau totul Domnului, să-i slujesc Lui. Așadar, alegerea a fost a mea, am pus-o înaintea Domnu-

lui, dar aș putea spune că, în cele din urmă, alegerea a fost a lui Dumnezeu, căci fără ajutorul Lui nu se poate realiza o taină așa mare ca aceasta, pe care am îmbrățișat-o și care m-a îmbrățișat.

De aceea, sunt conștient că toate s-au făcut cu voia Domnului, precum Însuși Domnul spune: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi” (Ioan 15,16).

Preoția este o vocație, o chemare deci, care pornește în primul rând de la Dumnezeu către noi (ca în citatul vetero-testamentar pe care l-ați amintit), iar chemarea înseamnă să auzi în străfundurile ființei tale un îndemn tainic, al unei Puteri de Sus, de a lăsa toate și a-ți închina viața slujirii lui Dumnezeu și oamenilor. Nu există om mai fericit și cu o privire mai luminoasă decât a preotului ce slujește cu toată dăruirea sa lui Hristos.

Mi se pare potrivit să amintesc aici cuvântul Sf. Ioan Gură-de-Aur, pe care l-a rostit în ziua când a fost hirotonit ca preot:

„Am nevoie de ajutorul a nenumărate rugăciuni, ca să pot da înapoi Stăpânului întreaga avere încredințată mie, în ziua aceea când vor fi chemați cei cărora li s-au încredințat talanții, când

vor fi aduși să dea socoteală pentru ei” (Sf. Ioan Gură-de-Aur, Despre Preoție).

Preoția - după Noul Testament - are izvorul în Arhiereul cel veșnic, Iisus Hristos, după cum spune cuvântul Scripturii: „Tu ești preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec” (Psalmul 109, 4; Evrei 7, 21). V-ați apropiat de Dumnezeu prin raționamente sau prin iubire?

► Dumnezeu este iubire (I Ioan 4, 8) și cum ne-am putea apropia de El altfel, decât prin iubire? Cu măsurătorile omenești iată că nu s-a putut ajunge la Dumnezeu! Cu raționamente atât de sărace nu putem zidi decât un Turn Babel, sortit din fașă, pieirii, pentru că singura scară reală de a ajunge la Dumnezeu e coborârea în inima noastră, pe care El a creat-o. Inima noastră e singura punte de legătura între noi și Dumnezeu. Dacă ne cercetăm mai adânc, vom vedea că așa este, pentru că ce altceva ne poate potoli setea noastră interioară după fericire, de vreme ce aici pe pământ vedem atâta fragilitate și relativitate? De aceea, singurul raționament de a te apropia de Dumnezeu Cel nezidit, negrăit, necuprins cu gândul, neajuns, Cel pururea fiind și Același fiind, acesta este, iubirea! Când mergem să vizitam o țară străină și vrem să locuim în ea trebuie să învățăm limba, pentru a putea stabili legături cu ceilalți, pentru a putea trăi în comuniune. Tot așa, de vrem să înțelegem și să ne pregătim a locui în Patria cea Cerească, va trebui să învățăm cu toții limbajul acesteia, care este dragostea de Dumnezeu și de aproapele. Această limbă este cea mai anevoie de învățat, uneori ne trebuie o viață întreagă s-o deprindem, dar cu ajutorul lui Dumnezeu, putem reuși. Este singura limbă care ne sfințește, e pașaportul pentru Țara de Sus, fără de care va fi cu neputință să intrăm acolo. Cred că fiecare om, chiar dacă recunoaște sau nu, are nevoie de apropierea de Dumnezeu, care se desăvârșește numai prin iubire.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE SILVIA FECHETE

Din albumul cu poze frumoase al muzeului

POEȚI AI ORAȘULUI RECAȘ

Înstelare

VERONICA KALNAR

Stelele sunt toate prezente la apel
Nici un nor lipsă în noaptea asta de pe cer
Carul mare s-a aprins pornit în altă călătorie
Laptele din Galaxie astăzi nu s-a scurs
E încărcată noaptea de atâtea veacuri
De atâtea clipe e plină ochi
Locuiesc pe un mal de gânduri

ȘTIAȚI CĂ...

În perioada interbelică Recășul dispunea de școală primară, școală confesională catolică, cazinou, asociația pompierilor, cerc agricol german, club sportiv. În perioada socialistă Recășul a avut statutul de comună cu 6 sate aparținătoare. În urma unui referendum local, Recășul a dobândit în anul 2004 statutul de oraș.

- R -

Foaia de Foeni

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Nu fac promisiuni exagerate și încerc să mă țin de cuvânt

Miomir-Dobrovici CIZMAȘ - primar al comunei Foeni

Domnule primar, ați avut în luna august o serie de evenimente, de la ruga românească la cea sârbească și chiar cea ungurească. Cum a sărbătorit comunitatea?

► Oamenii au petrecut bine. Am avut pe 15 august, de Sfânta Mărie, hramul bisericii, mai exact ruga românească la Foeni. Pe 20, ruga ungurească la Cruceni, iar în data de 28, ruga sârbească la Foeni. Desigur, că fiind populația majoritar română, de anvergură a fost ruga românească, unde sper că toată lumea s-a simțit bine.

Am văzut că ați avut mulți invitați...

► De regulă participăm la tăierea colacului la biserică, atât noi cei de la primărie, cât și cei de la Consiliul Local. Preotul își adună colegii, se organizează și reușește să o facă foarte frumos.

Aveți și un ansamblu...

► Din 2006 am încercat să adunăm un grup de copii în ideea de socializare și închegare a lor. Nu ne-am gândit la un ansamblu propriu-zis, ci am vrut să-i ținem ocupați. În primii ani au fost mai entuziasmați, acum a scăzut acest entuziasm. Unii ba au plecat, alții s-au căsătorit. Încer-

căm să venim din urmă cu cei mici.

Mai păstrează tinerii tradițiile?

► Încearcă să le păstreze. De jucat nu se pune problema, știe să joace. Într-adevăr ruga nu mai e cum era, când eram eu copil, dar lucrurile se schimbă, timpuri noi...

Sunteți la al treilea mandat. S-a obișnuit lumea cu dumneavoastră. Ce realizări a-ți sublinia în acești ani?

► Fiecare primar din fiecare comunitate cred că vrea să facă maxim din tot ce poate, problema este cu sursele de finanțare. Cred că puține comune din România se pot autofinanța. Totul depinde de proiecte. Și noi ne-am străduit să

atragem cât mai mulți bani. Am încercat prin proiectele europene, dar este o concurență destul de mare la nivel de țară, iar zona Banatului este considerată mai bogată. Am depus, am fost socotiți ca fiind nevalizi, drept urmare m-am axat mai mult pe proiecte guvernamentale și transfrontaliere cu Serbia.

Ne dorim să reabilităm conacul Mocioni, este o prioritate pentru noi. Prima opțiune a fost infrastructura, apă, drum, etc.

Aveți și o echipă de fotbal?

► Există, îi sprijinim și noi de la primărie cât se poate.

Sunteți primar de atâta vreme, ați întâmpinat, presupun, ca oricine, o mulțime de probleme. Cum le faceți față?

► Probleme sunt în fiecare zi, dar trec. Asta e partea frumoasă în primărie, că nu este monotonie. Nu te plictisești niciodată. Am încercat să învăț pe parcursul acestor ani din toate câte puțin. Nu fac promisiuni exagerate și încerc să mă țin de cuvânt atunci când promit ceva.

Aveți și o comunitate sârbească semnificativă...

► A fost, nu mai este. Au rămas aproximativ șaizeci de persoane.

Revista Banatul este o publicație fastuoasă, se răspândește în tot Banatul istoric. O să apară alături de alte localități importante și „Foaia de Foeni”. Cum primiți acest lucru?

► Este o cinste, un mod de informare și prezentare a localității, care ne bucură. Deși internetul primează, este bine că apare așa o revistă, care se distribuie de către administrațiile locale.

Un gând pentru concetățenii dumneavoastră...

► Să îndeplinim ce ne-am realizat, să prosperăm. Îmi doresc să avem o colaborare cel puțin la fel de bună ca și până acum, chiar poate mai bună.

INTERVIU REALIZAT DE SILVIA FECHETE

O zi importantă pentru FOENI

DANIELA IACOBESCU

În data de 14 august 2014, domnului Mirco Jivcoviți, i-a fost

oferit titlul de **CETĂȚEAN DE ONOARE** al comunei Foeni/Timiș, fiu al satului, pentru meritele deosebite în promovarea culturii și contribuția adusă la creșterea prestigiului comunei.

Mirco Jivcoviți are 93 de ani, s-a născut la Foeni. El a fost învățător într-o localitate limitrofă, a terminat Facultatea de Litere la Timișoara, a părăsit zona prin anii '50-'60. Acesta a fost prorector la Facultatea de Limbi Străine din București, dar rămas profund atașat de comuna din Banat.

FOENIUL NU ARE ASTÂMPĂR

MIRUNA LOTEANU

Comuna noastră a pregătit cu multă emoție întâlnirea cu oameni dragi locului pentru colectarea de date în vederea editării unei Etnografii a județului Timiș.

„Seniorii noștri sunt oameni, care nu trebuie uitați. Cred că ei sunt cei care și-au dăruit o mare parte din viață pentru binele comun al tuturor românilor și au o experiență, din care avem foarte multe de învățat. I-am invitat, cu respect, la masă pe o parte din acești oameni, ca să avem discuții libere pentru a da informații la editarea „Atlasului Etnografic al județului Timiș” Coordonator Ioan Viorel Boldureanu. Țin să mulțumesc tuturor: Todor Felicia, Avram Maria, Conea Maria, Macedonian Domnica, Secoșan Ioan, Borlovan Andrei, Bojin Dușa, Cizmaș Isidor” a ținut să sublinieze Valerică Borlovan - referent cultural al Primăriei.

UN ZÂMBET PENTRU NEVOIAȘI

KATHERINE SCHNEIDER

În data de 13 august 2014,

voluntarii de la Foeni și voluntarii de la Societatea Națională de Crucea Roșie Filiala Timiș, s-au prezentat în comuna Foeni pentru a distribui alimentele primite conform proiectului inițiat.

Primăria a răspuns unei adrese trimise de Crucea Roșie

Timiș pentru a trimite o listă cu 20 de familii nevoiașe, care trăiesc în sărăcie sau persoane cu mulți copii la programul „Banca de Alimente pentru 47 filiale” (Carrefour 47).

Foaia de Voiteg

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

RÂNDURI DE ISTORIE DIN VOITEG!

În 1768 se produce prima vizită a lui Iosif al II-lea în Banat care, rămâne neplăcut impresionat de numărul mic de copii aflați în școli și de existența a numeroși analfabeți. Frecventarea școlilor era foarte restrânsă, la o școală revenind în medie 17 copii, deși încă din 1723, autoritățile au dispus înființarea de școli în mai toate localitățile. Și numărul de învățători era redus. În zonă este menționat ca dascăl la Partoș, George Laiu, iar la Deta apare numele lui Enric Muller, care instruia copii de pe moșiile apropiate și trăia din donațiile familiilor elevilor.

În 1768 Curtea de la Viena transmite o „Instrucțiune” pentru Banat, în care propune pentru școlile românești și sârbești editarea de cărți școlare și numirea unui director de școală ortodox care, să examineze pregătirea învățătorilor înainte de numirea lor în slujbe.

În 1769 împărăteasa Maria Tereza solicită elaborarea unui plan de organizare a învățământului în localitățile ortodoxe, astfel că apare Reforma Școlară din 1774 prin legea „Regulae Directivae” aplicată tuturor școlilor ortodoxe din provincia Banat. Prin această lege se stabilea organizarea învățământului elementar în școli:

- Trivale - înființate în fiecare parohie, unde se învăța scrisul, cititul și socotitul.
- Capitale (principale) – funcționează câte una în fiecare district, au 3-4 învățători și se predă: latina, desenul, geografia, istoria.
- Normale – se organizează în centrele Provinciei,

pentru instruirea viitorilor învățători. La 02.XI.1776 împărăteasa Maria Tereza emite un Patent Școlar (Schul Patent) prin care se aduc noi precizări referitoare la școlile primare din comunele bănățene locuite de ortodocși:

- În fiecare comună, locuitorii ortodocși să aibe o școală a lor, numită școală primară.
- Școlile necorespunzătoare să fie reparate, iar acolo unde lipsesc să fie construite.

- Școala să fie amplasată într-un loc potrivit, în mijlocul satului- lângă biserică.
- Drumul spre școală să fie bine curățat de zăpadă sau noroi.
- Procurarea rechizitelor școlare pentru elevii săraci, cade în sarcina comunei.
- Învățătorii să aibe o viață evlavioasă,

creștinească, cinstită, să fie blânzi, iubitori cu copiii.

- Se interzice numirea de învățători din confesiunile protestante.
- Învățătorii să se îndeletnicească doar cu educarea și învățarea tineretului.

Și pentru atâtea bunătăți ce se revarsă din școală asupra copiilor noștri, bietul învățător, primește o plată ce „nu cumpănește cu truda ce și-o dă”. Numai cei ce au „gustat pita dascălească” pot să înțeleagă și să scrie cât de grea este această chemare. În 1909 „Gazeta Educatorului”, publica următoarele versuri de mare prețuire pentru menirea învățătorului:

*Dragi apostoli ai culturii
Dascăli zoritori de minte
Care aveți sfânta menire
De a merge tot înainte
Prindeți deci tăiați în brazde
În cultura românească
Semănați în agrul Romei
Ghinda noastră strămoșească
Căci din rodul trudei voastre
Va veni cerescul dar
Dintre câte lupte grele
Are neamul nostru sub soare
Lupta voastră-i cea mai dreaptă
Cea mai binefăcătoare
Că deși cădeți în lupte
Idealul vostru rămâne
Fiind purtat de generații
Tot cu suflete senine*

VIZMAN VASILE

- PERSONALITATE A VOITEGULUI - DIRECTOR DE ȘCOALĂ ȘI VETERAN DE RĂZBOI

**Colonel în rezervă,
profesor pensionar**

Născut la 23.XII.1916 în localitatea Sat-Chinez din județul Timiș el termină Școala Militară de Ofițeri din orașul Ploiești, iar în 1940 este încorporat în armată și pentru faptele sale eroice este avansat la gradul de maior.

În 1941 este lăsat la vatră și funcționează ca învățător în satul Dolaț – Timiș, iar în 1942 este concentrat pe front alături de armata germană în vestul Rusiei, participă la eliberarea Basarabiei de sub tutelă rusească și continuă înaintarea spre est. Iată cum descrie dânsul această înaintare:

„Văzduhul era doar un nor de fum, se auzea doar un vuiet continuu, ecoul strigătelor celor abia morți și urletul răniților la care nimeni numai ajunge. Trebuia să ieșim din foc. În război, reduta se cucerește, nu se părăsește, oricât ar fi de greu!

Am intrat în război în eșalonul II, mai precis în 15.IX.1942. Eram căsătorit, soția rămase însărcinată, iar eu abia terminasem școala de ofițeri în rezervă. La plecare ni s-a promis de către nemți, că ne vor duce cu trenul până

aproape de front, că vom fi echipați și înarmați ca și ei, lucru care nu s-a întâmplat. Am avut de străbătut sute de kilometri pe jos până să ajungem la Cotul Donului și primeam doar mâncare rece, o supă neagră, marmeladă și miere de albine. Datorită flămânzirii și a nemulțumirilor din rândul soldaților români, mulți dintre aceștia au ajuns să se automutileze.

Rușii știau că suntem prost hrăniți, fără armament pe măsură și ne aruncau des din avioane un fel de manifeste prin care ne anunțau că vine „Generalul Iarnă” și că nu avem nicio șansă, iar partizanii lor ne îndemnau tot timpul să ne predăm. Aici a murit comandantul meu de la Divizia II Dorobanți.

În zorii zilei de 19.XI.1942, rușii încep atacul, iar la 23.XI trupele de Sud și cele de la Stalin-grad își dau mâna în satul Kolci. Vă dați seama, 22 de divizii cu aproximativ 250.000 de ostași, care continuă drumul spre Siberia, împotriva a circa 140.000 de ostași români. Pe acest front, încă înainte de retragere, au avut loc neînțelegeri între comandantii români și germani, însă armata română a ajuns de la Odeșă, Caucaz, cotul Donului, până la Stalingrad. În această perioadă am avut mari pierderi, legile războiului fiind nemiloase.

Când soarta războiului a fost pecetluită, armata română a întors armele, iar mareșalul Antonescu, arestat. Actul de la 23.VIII.1944 – acest moment de o importanță istorică – marchează

cea mai grea lovitură dată Germaniei fasciste în această zonă. Armata noastră, împreună cu cea sovietică trec la eliberarea Transilvaniei, eliberând orașele Cluj, Tg. Mureș, Sf. Gheorghe, Odorhei, unde se dau lupte crâncene, rămânând mulți morți și răniți. La 25.X.1944 au fost eliberate ultimele localități din zona Satu Mare și orașul Carei, apoi am trecut în teritoriul Ungariei eliberând Debrecin și Budapesta, am ajuns în Moravia, am escaladat munții Tatra, Bistrei, Brno și ajungând până în nord-estul Vienei. Vreme de 4 ani ne-am zbatut prin ger, zăpadă, ploi, noroi, iar viața ne-a fost pusă în pericol în permanență.”

Domnul profesor își poartă frumos cei 97 de ani, chiar dacă îl săcăie des astmul de tromboflebită și alte boli de care nu s-a vindecat. Sfârșitul războiului l-a prins în spital, unde a mai stat câteva luni. Și-a văzut târziu feciorul, născut în lipsa lui, și tocmai de aceea l-au botezat Vasile ca acest nume să rămână în familie în caz că ar fi căzut pe front.

Ajuns acasă s-a integrat în învățământ și a fost un foarte exigent profesor de matematică. A vrut, așa se înțelege, să lase ceva în destinul elevilor. Nu neapărat știința fracțiilor, care nu se potrivește oricărui om, ci dobândirea unui plus de ordine în gândire și condescență. Ca să nu se dezmință a făcut și un calcul din care reiese că a luptat în război 989 de zile.

- va urma -

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOAMNEI DIRECTOR CAMELIA FOGAȘ

Foaia de Cenei

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

CENEIUL, ÎNTRE DATINĂ ȘI SĂRBĂTOARE

ADRIANA VIDREA

Obiceiurile și datinile strămoșești sunt păstrate cu sfințenie din generație în generație. Mereu auzim povești bătrânești depănate la gura sobei, iar noi suntem bucuroși să constatăm că acestea nu s-au pierdut sau nu au fost spuse degeaba. Una dintre cele mai vechi sărbători bănățene este ruga. Iar ea nu este sărbătorită nicăieri mai bine decât în Banat. Ziua de 15 august „sfințește” partea de vest a țării, zeci de localități sărbătorind hramul bisericii de Sfânta Maria. Am găsit cinstind această zi și comuna Cenei. O lo-

calitate plină de frumos. Câteva vorbe despre ce se întâmplă în această zi, ne-a rostit și doamna Sanda, un înger păzitor al comunei: „La praznicul Adormirii Maicii Domnului, Biserica Ortodoxă Română din Cenei sărbătorește cu pioșenie hramul, ruga acestui locaș de cult. Anul acesta slujba a fost oficiată de preotul paroh Ierima Mihai Iustin și invitatul dânsului preotul parohiei ortodoxe

Sârbe din Cenei, Macovei Răzvan Borislav. Pentru prima dată, Șoim Alexandru Ștefanov Milena și Paleu Dumitru (reprezentat de copii și nepot) au fost nașii rugii.

La această mare sărbătoare, ca în fiecare an a participat și domnul deputat Ciobanu Gheorghe (deputat în colegiul 10 Deta de care aparține și comuna Cenei). Preotul paroh, Ierima Mihai precum și primarul Ilaș Gabriel au fost încântați de vizita primită și au mulțumit pentru sprijinul acordat în 2010-2011 Bisericii Ortodoxe Române din Cenei pentru reparațiile necesare. Acest lăcaș de cult a fost amenajat într-o clădire a primăriei, încă din 1997 de când a fost repartizat, acesta prezenta un grad mare de degradare.”

RITUALURILE RUGII

Ruga corespunde pentru fiecare comunitate rurală în parte, datei sfințirii bisericii locale. În alte zone etno-geografice sărbătoarea bisericii se numește „hram”. Dar niciunde în țară, ea nu este sărbătorită cu fastul și amploarea din Banat. Fiind o sărbătoare a bisericii, Ruga e și un prilej de donații către aceasta. Astfel, câte unul dintre cei mai marcați membri ai comunității este desemnat, în fiecare an, de consiliul parohial sau de voluntari, „nașul rugii”. Organizarea petrecerii cade în sarcina căpărașilor. Aceștia sunt de obicei tinerii satului care adună bani de la fiecare casă (ori se hotărăște o suma fixă, ori dă fiecare după posibilități).

Petrecerea propriu-zisă are structură diferită de la localitate la localitate. Astfel, în unele localități muzica se aude după-amiaza pentru o repriza de 4 - 5 ore care este „jocul”, urmează o pauză pentru cină, iar de la miezul nopții și până dimineață urmează balul. A doua zi se cântă de după-amiaza și până seara un alt „joc”, nemaiținându-se balul.

Un alt moment deosebit al rugii este „jocul de pomană”. Familiile celor care au decedat în perioada de la ultima ruga vin la locul de desfășurare al petrecerii (de obicei, un platou larg, fie la biserică, fie la școală, fie la căminul cultural) cu coșuri pline cu colaci și prosoape legate cu lumânare, băutură, colivă etc. Tot familia decedatului este cea care plătește muzica să cânte în amintirea celui dispărut.

Familia stă în mijloc, cu coșurile, și împarte pomană tuturor celor care joacă. Se aprind lumânările, iar după primul dans specific, toți dansatorii se opresc, își păstrează poziția din dans și, cu lumânările aprinse, ascultă o doină de pomană în memoria celui dispărut.

Dacă ziua rugii coincide cu sărbătoarea unui „sfânt”, cei care poartă acest nume dau de băut celorlalți petrecăreți și fiecare dintre cei cu numele respectiv „poartă jocul înainte”. Fiecare membru al comunității se pregătește acasă la el cu tot ce e mai bun pentru rugă și fala este, de a avea cât mai mulți musafiri adică „goșci” din alte părți.

ÎN ATENȚIA ELEVILOR NOȘTRI

PROIECT: NOUL REGULAMENT DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

MIRABELA VĂDRARIU

Elevii pot beneficia în condițiile legii, de credite oferite de bănci pentru continuarea studiilor și de suport financiar și din sursele extrabugetare ale unităților de învățământ preuniversitar de stat, prevede un proiect pus în dezbatere publică de Ministerul Educației Naționale.

Potrivit sursei citate, la nivelul fiecărei unități școlare va funcționa Comisia pentru Prevenirea și Combaterea Violenței în Mediul Școlar, conform Strategiei cu privire la reducerea fenomenului de violență.

Componența comisiei se va stabili prin decizia directorului unității după discutarea și aprobarea în cadrul consiliului de administrație.

Pentru cercetarea și sancționarea abaterilor grave de la disciplina școlară ale elevilor, la nivelul fiecărei unități de învățământ preuniversitar din România se înființează comisia de disciplină pentru elevi, care va fi formată din reprezentanți ai corpului profesoral, ai elevilor și ai părinților din unitatea de învățământ preuniversitar.

Pentru cercetarea și sancționarea abaterilor grave de la disciplina școlară ale elevilor, la nivelul fiecărei unități de învățământ preuniversitar din România se înființează comisia de disciplină pentru elevi, care va fi formată din reprezentanți ai corpului profesoral, ai elevilor și ai părinților.

O altă comisie care se va institui în unitățile de învățământ preuniversitar va fi și comisia pentru prevenirea și combaterea discriminării și promovarea interculturalității, care are ca scop, printre altele, combaterea discriminărilor și prevenirea fenomenului de segregare.

Comisia va fi formată din 3 sau 5 membri, astfel: un părinte, un cadru didactic și un reprezentant al elevilor, respectiv doi părinți, două cadre didactice și un reprezentant al elevilor.

Proiectul mai prevede că beneficiarii primari ai educației au dreptul la tarife reduse cu 75% pentru accesul la muzee, la concerte, la spectacole de teatru, de operă, de film și la alte manifestări culturale și sportive organizate de instituțiile publice.

Preluare: www.infolegal.ro/Sursa: Agerpres

ZI DE KIRWEI PENTRU MAGHIARII DIN CENEI

MILENA LAZIC

În ultima săptămână din august la Cenei se sărbătorește Kirwei-ul. Cu această ocazie se adună și fiii satului de etnie maghiară. Kirwei (se pronunță kervai sau kirvai) este denumirea în

grai șvăbesc bănățean pentru „Kirchweih”, adică sărbătoarea hramului bisericii, care este cu siguranță cea mai importantă sărbătoare populară a germanilor/maghiarilor.

Festivitatea are caracter dublu: atât religios cât și laic-obștesc. Biserica a fost și este considerată centrul spiritual al comunității. Sărbătorirea hramului acesteia imprimă caracterul religios al sărbătorii.

Practic, partea laică corespunde sărbătorii recoltei, importantă pentru populația germană, a cărei ocupații erau agricultori, horticultori și meseriași.

Foaia de Birchis

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Atâta timp cât rămâne ceva în urma ta, timpul nu a trecut degeaba

Ioan GUȚU - primar al comunei Birchis

Domnule primar, mai patru luni și e Crăciunul. Trece repede vreme, nu credeți?

► Întradevăr mai sunt 4 luni până la cea mai mare sărbătoare a creștinilor, respectiv Nașterea Domnului Iisus Hristos.

În mediul rural și mai ales la nivelul comunei noastre acest praznic este așteptat cu mare bucurie deoarece, încă se mai păstrează datinele și vechile obiceiuri prin care colindătorii constituiți din cete de dubași, stelași și vartepași colindă din casă în casă vestind Nașterea Mântuitorului.

Și acum revenind la întrebarea dumneavoastră v-aș răspunde că anul acesta timpul a trecut foarte repede, parcă mai repede ca oricând. Eu cred că este un lucru firesc atâta timp cât rămâne ceva în urma ta și timpul nu a trecut degeaba, cum e și zicala: „Timpu'n loc nu-l poți opri”.

Știu că sunteți un iubitor sincer al cântecului popular, mai mult decât atât, sunteți un iscusit solist instrumentist; ei, ce vers popular vă amintiți cu plăcere?

► Un vers dintr-o frumoasă doină Bănățeană: „Doamne ține-mă așa, că mi-e dragă mult lumea”.

Domnule primar, despre edilul Birchisului, vom vorbi în rândurile următoare, acum, reamintindu-vă că instrumentul la care cântați odihnindu-vă, anume taragotul, a fost importat de români din Ungaria, iar Țara Banatului a dat, i-a dat un sens mai bun decât cel inițial, vreau să vă întreb: Luță Ioviță sau Dumitru Fărcaș, Luca Novac sau Pera Bulz, căruia UNESCO, în 2014 i-a conferit distincția Tezaur Viu?

► Acest minunat instrument numit taragot sau torogoată, ajuns în țara Banatului pe mâna unor oameni talentați ca Luță Ioviță, Dumitru Fărcaș, Luca Novac, Pera Bulz și de ce nu aș

spune și Petrică Vasile, a făcut ca după vioară – numită și regina muzicii, să fie iubit și apreciat tot mai mult în România și nu numai, chiar și peste hotare, fapt ce a dus ca în acest an UNESCO să-i ofere distincția cuvenită.

Cine v-a învățat pe dumneavoastră să cântați la taragot?

► Afirmam încă de la începutul acestui interviu că la nivelul comunei noastre încă se mai păstrează datinele și obiceiurile, fiind o comună la care cultura și folclorul au fost la loc de cinste. Pe vremea când eram elev la școală, satul Căpâlnaș, sat în care m-am născut și locuiesc și acum, a avut parte de doi dascăli mari iubitori de folclor, este vorba despre Domnul învățător Zeno Moldovan și Doamna învățătoare Eugenia Moldovan, care, din păcate, astăzi nu mai sunt printre noi. Prin iubirea și dragostea pe care au avut-o față de folclorul românesc și în special cel bănățan, domniile lor au reușit, ca în perioada anilor 1960-1980, să atragă în formațiile artistice aproape întreaga suflare a satului Căpâlnaș, funcționând în cadrul Căminului Cultural 3 formații de dansuri populare pe generații, unde acționau peste 80 de dansatori, o formație corală, două grupuri vocale, o brigadă artistică, un taraf de muzică populară și peste 10 soliști de muzică populară bănățeană.

Aceste formații au câștigat de nenumărate ori concursurile organizate la nivel de țară, făcând ca localitatea Căpâlnaș să fie cunoscută ca o oază de folclor.

Participând și activând încă de mic copil în aceste formații artistice am îndrăgit folclorul și muzica, reușind într-o măsură oarecare să învăț să cânt la acest minunat instrument pe care îl îndrăgesc și la ora actuală.

Domnule primar, să devenim pământeni, ne aflăm la jumătatea calendaristică a acestui mandat, care vă este proiectul cel mai drag, din cele multe pe care știu că le-ați dus la bun sfârșit?

► Nu știu dacă acum este momentul să vorbim despre realizările edilitar-gospodărești, care au avut loc în perioada celor 5 mandate de când am fost ales primar al acestei comunități, fără a fii lipsit de modestie, aș vrea să spun că la nivelul comunei Birchis, în această perioadă au fost implementate și realizate o serie întreagă de proiecte cum ar fii:

- Reabilitarea și dotarea celor 3 cămine culturale din toate satele comunei,
- Reabilitarea celor două școli generale de 8 ani din localitățile Birchis și Căpâlnaș,
- Reabilitarea dispensarului uman și a farmaciei de la centrul de comună,
- Reabilitarea celor 3 Biserici Ortodoxe din localitățile Birchis, Căpâlnaș și Ostrov, unde au fost alocate sume importante în valoare de peste 4 miliarde lei vechi,
- Construcția a 4 parcuri și locuri de joacă pentru copii în localitățile comunei,
- Construirea unui teren de sport multifuncțional în localitatea Căpâlnaș,
- Construirea a 2 km de trotuare dalate în localitatea Birchis,
- Regularizarea văii Somonița pe teritoriul administrativ al localității Căpâlnaș,
- Pietruirea tuturor străzilor din comună și a drumurilor principale de exploatare agricolă,
- Asfaltarea drumului comunal 78 în localitatea Căpâlnaș,
- Asfaltarea a 5 străzi în localitatea Birchis.

În afară de aceste proiecte am realizat foarte multe lucrări în regie proprie, cu utilajele din dotare pe care le avem la nivel de primărie.

Așadar, pot să vă răspund că toate proiectele au fost oportune și necesare pentru comunitate și numai cu multă muncă și răbdare ele au fost duse la bun sfârșit.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
ANA-MARIA COTOȘPAN

LA O SĂRBĂTOARE A SUFLETULUI

De Birchis sunt legat prin oamenii săi de o remarcabilă armonie morală

Vasile TODI

Președinte al Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric

spectatori, pe domnul Vasile Todi, președintele Uniunii Jurnaliștilor din

Ruga de la Birchis, reprezintă mereu un prilej de bucurie atât pentru locuitorii satului reședință de comună, cât și pentru satele aparținătoare, ba chiar și pentru comuna din jurul Birchisului.

Și în acest an, ruga comunei Birchis, a adus alături de gazde și mulți goști, printre aceștia, l-am întâlnit la spectacolul din parcul localității, printre

Banatul Istoric. Cu un gest discret, președintele a răspuns dorinței noastre vădite de dialog, spunându-ne: „Vin deseori la Birchis, asemeni și în alte localități în ziua de rugă. Pentru că ruga, domnișoară, este aura pe care îngerii o așează peste conturul Banatului. De Birchis sunt legat prin oamenii săi de o remarcabilă armonie morală. Nu peste mult timp, Birchisul va fi un loc important pe harta Țării Banatului. Afirmatia mea, predicția, dacă vreți, este motivată nu numai pe destoinicia domnului Ioan Guțu, edilul așezării, ci și de interesul investitorilor pentru cartografia zonei.

A consemnat Carmen POPESCU

Foaia de Vermeș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Toamnă. Țes păianjenii peșchire lungi de mătăsurile albe, în care, captive, la ceasul răsaritului, tremură boabele de rouă ca niște mărgăritare apoase. Iubesc diminețile oriunde se întâmplă să fiu, dar cu precădere, în Banatul de munte, partea cea mai dragă mie a Țării Banatului;

poate și pentru puterea de jertfă a bărbaților săi, poate și pentru frumusețea fetelor sale.

Urcăm dealul Silagiului, apoi coborâm și iarăși urcăm spre Vermeș, acolo unde Ion Damian, primul comunei Vermeș, omul cu inima frumoasă ca o pâine, mă omeneste mereu cu cea mai bună răchie din Țara Banatului, răchia de Vermeș.

În biroul său, am întâlnit o fată frumoasă, cu doi ochi, ca două panseluțe catifelate. Este fică a Vermeșului și este frumoasă și este binecuvântată cu părinți vrednici – au peste 3000 de oi – și mâine va fi doctoriță.

Convorbirea mea cu ea, așezată în creuzetul interviului, va mărturisi peste ani, că eu am avut privilegiul să arăt Vermeșului, ochii prin care își poate privi liniștit viitorul.

Vasile TODI

Domnișoară, Daiana Toma, faptul că eu sunt intim cu oricine, spunea Nichita, nu e o intimitate, e un drag al meu de a fi. Vrei să fim nichitastănescieni?

► Desigur.

Mulțumesc. Daiana, aflându-te în vacanță universitară, de ce autor te-ai despărțit vremelnice, pentru a sta de vorbă cu mine?

► De Cella Serghi.

Cea care la moartea iubitelui ei, interzis de destin ca soț, Camil Petrescu, a concluzionat răspicat: „Pentru mine pământul s-a micșorat. E atât cât îl înconjură pe el. Lumea e toată el.” Daiana, unde s-a întâmpnat debutul tău literar?

► În primii doi ani de liceu am rămas la prima mea iubire, literatura. Am făcut parte din cenaclul literar „Tinere Condeie”, sub aripa căroră mi-a fost publicată în volumul „De profundis”, proza Suflete pereche.

Ofițer a Vermeșului, tânără și frumoasă, viitor medic, a debutat în literatură la vârsta la care colegii ei, practică iluzii exotice. Daiana, oricât de distinsă îți va fi cariera pentru care te pregătești, te rog să continui să te îmbraci în cuvinte. Îți stă nespuse de bine.

► Mulțumesc.

O colegă a mea, îmi spunea azi, citându-l pe Thomas Smith, că «sunt 3 categorii de oameni: cei care fac lucrurile să se întâmple, cei care stau și privesc cum se întâmplă lucrurile și cei care nu știu ce se întâmplă.» Pentru tine, în câte categorii se împart oamenii?

► Cred că oamenii sunt împărțiți în două categorii, cei care cred în destin și cei care cred în puterea lor.

Și tu unde te situezi?

► De mult timp sunt la limita fină dintre aceste două percepții, fără a putea spune exact de care parte a firului mă aflu. Ibrăileanu spunea că: „Timpul nu trece niciodată, noi trecem prin timp”, și da, poate că lucrurile, pe care noi credem că le stăpânim, că le putem manevra, sunt de fapt în mâinile destinului. Însă eu vreau să cred, că omul, prin deciziile sale, prin gândirea sa, își poate modela destinul, până chiar a-l schimba.

Destinul... „Sută de lei, bancnota României / Ca-ntr-o coincidență de destine, / Bălcescu care-i desenat pe tine / Muri ca un martir al sărăciei.”

Daiana, și în ceruri există ierarhie, de ce nu ar

exista și în grădina dorințelor noastre?

► Da, ce-mi doresc eu, este să le mulțumesc părinților mei, care cu sudoarea frunții lor, m-au crescut, mi-au oferit toată dragostea lor și m-au învățat să lupt pentru ceea ce-mi doresc și să nu dau înapoi de la ceea ce cred. Mică fiind, vedeam câtă trudă îți aduce un animal, un cartof pus pe masă, poate asta deosebește fata de oraș de fata de la țară, care vrând nevrând își vede părinții și bunicii chinuți, care îmbătrânesc muncind pe câmp.

Ce frumos îți regăsești, în umbrarul memoriei, copilăria.

► Tata, de când mă știu, a purtat familia în spațe, gândindu-se zi și noapte, fără răgaz, cum să facă și ce să facă să nu ducem lipsă de nimic și mereu reușea. De aceea lui îi datorez tot ce ceea ce am și ce sunt astăzi. Nu există cuvinte care să descrie dragostea mea pentru tatăl meu. Iar mama, mama săraca, de multe ori, chiar a uitat de ea, din ziua în care m-a născut a devenit 24 din 24 de ore, mamă, cea mai grea meserie de pe lume.

Daiana, vorbindu-mi a stfel despre mama ta, înțeleg că suprema vocație a unei femei, este aceea de a fi mamă.

► Da, mama a fost cel mai bun profesor al meu, m-a învățat să râd, să plâng, să iubesc și să respect. Din mâna ei a fost croit destinul meu.

Din păcate, viața la țară a devenit tot mai rezervată în ceea ce privește viitorul, datorită secolului în care trăim, multă lume evadează la oraș, satul devenind tot mai zgârcit în urmași.

Ei Daiana, „Ce bine că pământul mai are locuri sfinte / Și-o casă părintească, să nu cădem în gol, / Că secolul acesta civilizat la culme / Mai ține în depozit o lampă de petrol.” La școală Daiana, la școală...

► Eu am avut onoarea, lucru rar întâlnit după generația mea, să fac parte dintr-o clasă cu peste 20 de elevi, unul mai ambițios decât celălalt. Cei opt ani de zile petrecuți pe băncile din „Școala generală cu clasele 1-8”, din Vermeș, au pus temelia formării mele ca om. Am avut alături profesori, care m-au condus de pe tărâmurile copilăriei spre cele ale adolescenței și care au crezut în potențialul meu și mi-au dat încredere în mine. Pentru toate acestea le mulțumesc!

Te întorci prin amintiri cu candida recunoștință, Daiana!

► Da și mai ales, către draga mea profesoară și dirigintă, Ana Măruia, care mi-a plantat în suflet primele semințe ale iubirii față de literatură, omul pentru care, a fi profesor nu e doar o meserie, ci un dar. Ruffinis puneă că: „Profesorul este ca o lumânare care îi luminează pe alții, consumându-se pe sine”, așa era diriginta mea, Doamne, cât respect îi port și acum!

Și uite, tot povestind, am ajuns în fața primului examen din viața mea, examenul de capacitate. Privind la cer, de pe prispa casei, mă vedeam încă de atunci o doctoriță, dar nu știam încotro să o apuc, ce drum să urmez, ce liceu să aleg, ce oraș să îmbrățșez. Dar, cum pentru fiecare întrebare exis-

Iubesc halatul meu alb

Daiana TOMA

tă un răspuns, tot astfel, pentru fiecare om aflat la o răscruce de drum, există un altul care să-l îndrume, să-l îndrepte spre calea cea bună. Pentru asta voi rămâne recunoscătoare domnului director, Petru Lațcu, care mi-a deschis orizontul și a contribuit substanțial la alegerea Colegiului Național „Constantin Diaconovici Loga” din Timișoara, ca și liceu, care să mă conducă mai departe pe tărâmul adolescenței și să mă pregătească pentru ceea ce viața îmi va aduce în dar.

Imaginează-ți, după 14 ani petrecuți în sânul familiei, în care primul cuvânt în fiecare dimineață era „mami”, în care abia așteptam să ajungă tata acasă, să îi sar în brațe, a venit momentul să le dau drumul la mână. Aceasta a fost, poate, cea mai grea încercare la care m-a supus viața până în prezent, să mă desprind de cuibul meu.

Și pașii tăi călcau pe neliniști.

► Da, pașii mei s-au îndreptat spre oraș, privind cu ochii înlăcrimați căsuța mea din satul meu. Mi-am promis, că indiferent ce țări străine vor străbate tălpile mele, că oriunde mă va duce drumul vieții, nu voi uita niciodată drumul către mama și tatăl meu.

Și ai pornit spre orașul în care a scris poetul: „Pe sub cămașă iarba-i mai tare decât dinții, / Mai tare ca uitarea și spaima de tumult; / Pe la genunchi cu zgomot se-aud urcând părinții / Spre ochii mei pe care nu i-au văzut demult”.

► Și acum când închid ochii, văd satul în care am crescut, îl cunosc ca în palmă, toată copilăria mea am lasat-o acolo. De câte ori merg acasă, parcă e tot mai frumos, tot mai cald și tot mai primitor. Văd cum consătenii mei îmbătrânesc și satul meu înfloarește, că doar „veșnicia s-a născut la sat”.

Daiana, când ai întrezărit umbra opțiunii carierei, pe care, în curând, o vei sluji cu onoarea jurământului dat.

► În clasa a 11-a am înțeles că dorința mea, de a mă dedica și de a ajuta oamenii, a prins rădăcini. Așa se face, că după ce am trecut cu brio de examenul de bacalaureat, dosarul meu a fost depus la Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș”, din Timișoara. În data de 21 iulie am susținut examenul de admitere. Ce bucurie mai mare, ce cadou mai frumos poate fi pentru părinții mei și pentru toți, cei care țin la mine, decât intrarea mea la medicină cu nota 10. Am intrat la medicină cu 10.

Au trecut anii Daiana...

► Au trecut deja 4 ani, poate cei mai frumoși de până acum. Orașul m-a adoptat deja și facultatea nu m-a ajutat doar să-mi găsesc menirea în viață, dar și prietenii, oameni care știu că-i voi avea mereu alături și pe care eu îi numesc prietenii pe viață. Încerc să profit clipă cu clipă din cei 2 ani, care au mai rămas din viața de student, devenind tot mai melancolică pe an ce trece, că mă îndrept cu pași grăbiți spre sfârșitul acestei etape.

Toată lumea mă întreabă dacă este o facultate grea...

Și care este răspunsul tău?

► Le răspund mereu că nu este și nu exagerez, pentru că atunci când faci ceea ce îți place cu adevărat totul devine mai simplu. Trebuie doar să te dedici în întregime și să vezi pacientul din fața ta ca și cum ar face parte din familia ta, pentru că fiecare are pe cineva acasă care-l iubește și care-l așteaptă.

Ce bogată este paleta iubirii tale, Daiana!

► Desigur, iubesc meseria pe care am ales-o, iubesc halatul meu alb, iubesc oamenii ce i-am descoperit în toți acești ani.

Daiana, chiar ai numai 23 de ani?

► Parcă au și trecut. Simt, că de când stăm de vorbă, au și trecut.

Ce carte te așteaptă pe noptieră?

► Adam și Eva.

Foaia de Șistarovăț

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

RUȚA LA ȘIȘTAROVĂȚ

DORU OCNERIU

La Șistarovăț, de ziua Adormirii Maicii Domnului -15 august – este și hramul Bisericii Ortodoxe din satul de reședință al celei mai mici comune din județul Arad. Ca în fiecare an, de secole, aici se organizează Ruga Satului, care în acest an a avut invitați de seamă, din tot spectrul politic, precum senatorul Constantin Igaș, deputatul Dorel Căprar, consilieri județeni, primari de pe Valea Mureșului, personalități din mediul universitar și al promovării tradițiilor și culturii bănățene.

După slujba religioasă oficiată de un sobor de preoți în frunte cu noul protopop al Lipovei, părintele Ioan Jidoi, a fost înconjurată biserica în dangăt de clopote, cu praporii în frunte.

În parcul de alături a urmat cuvântul de salut al primarului Marinela Jurjescu, iar prof. univ.dr. Stelean Boia a prezentat în avanpremieră o carte despre soarta luptătorilor anticomuniști din zona Șistarovățului.

Prof. Fluieraș Lavinia și primarul de la Săvârșin, Ioan Vodicean, au recitat în grai

bănățean câteva poezii din creația proprie. Apoi balul a fost deschis de primar și de preotul paroh

► Foto Dorin Ocneriu

Primarul comunei noastre și Părintele Paroh, urmând datina străbună, deschid jocul rugii

Mihai Dohangie, împreună cu consoartele lor, așa cum este obiceiul în satele bănățene. Curând

s-au prins la joc și ceilalți participanți la rugă.

Speșacolul muzical-folcloric așteptat de toată lumea a adus în fața numeroșilor localnici și goști soliști de renume precum Elena Jurjescu Todî, Suzana Toader, Ilie Daniel și Țucu Ionuț, acompaniați de orchestra condusă de Felician Nicola. „Ne bucurăm că am fost onorați la ruga noastră de oameni de seamă ai județului. Mulțumim tuturor și le dorim distracție plăcută alături de noi” a declarat primarul Marinela Jurjescu.

Președintele Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istorice, domnul Vasile Todî, cunoscut promotor al culturii populare bănățene, ne-a spus: „Ruga satului bănățean a fost dintotdeauna o încununare a muncii și credinței creștine. Ea reprezintă apogeul trăirii în satul bănățean, momentul în care sunt invitați toți prietenii să vadă vrednicia gazdelor. Pornită la origini ca o sărbătoare religioasă, cu timpul s-a laicizat tot mai mult, devenind un bun cultural de tradiție, demn a fi promovat ca atare”.

Prăgăceala pentru rugă

Prof. LAVINIA ARITICA FLUERAS

Prăcum să șcie, tătă lumea
Dân a sa copilărie,
Îș aminceșce cu drag,
Dăspră cum era în sat,

Măi cu sama-n sărbătoare
C-atunși îi fala măi mare.
Însă zoala înșepea
Cu vro două săptămâni
C-așa-i la noi, la români,
Vrem să fie totu' bine
Să-i primim cum să cuvine
Pă ai dă ne calcă pragu',
Ominindu-i cu tăt dragu'.

Dar mai bine să vorbim dăspră zălili

dă chin
Și dăspră-ostăneala șe ș-o da
Fiecare după cum pucea:
Măi năince să-nșepea
Cu șmotru și cu spoiala,
Cu vatra, cu văruiala,

Însă șe-mi plășea măi mult,
Era când schimba dricala
C-apoi durmeam cocoțată
Mai gata o lună-ntreagă,
Apoi să spălau firanguri,
Să șterjeau fireșci și praguri
Și tăce să rânduiau
Și năpoi iar să puneau.

D-apoi c-o săptămână năince,
Buna să-ngrija cumince

Să aleagă șeva hoară
Ca să le baje în oală
În zăua Sfincei Mării
Că-i ruga, după cum șcii.
P- urmă ea coșea la turce
Șciind că-i vin neamuri mulce.
Iar în zăua dănăince
Să fierbeau sarmili-n oală,
Să trăjea răchia-n șoală
Și să mătura ocolu'
Ca să primească pișioru'
Goșcilor care vineau
În a doua zi la hram.
Iară io-copilă fiind –
Mă rugam la Dumnezău,
Să ne-aducă neamuri mulce
S-avem cu șe ne făli
Că așa să mășura ominia și șinstea

În alaiul șe-l fășea fiecare
Cu goșcii pă drumu' mare
Când spră rugă să-dreptau
Ș-apoi acasă vineau
Să să șinstască și să povestească
Viața să ș-o îndulșească.

Așa era, drajii mei,
Ruga-n anii cinerei,
Îns-acum s-o mai schimbat
Obișeu dă la sat.
Tăce s-or modernizat,
Oaminii s-or dăpărtat
Dă cregință și dă șfat,
Iar ruga s-o transformat
Într-o petreșere la sat.

CUVÂNTUL CARE ZIDEȘTE

Nu te sfătui cu cel care te trece cu vederea, și de cel care îți pizmuiește soarta, ascunde-ți sfatul tău.

Nici cu femeia despre potrivnica sa, nici cu cel fricos despre război.

Nici cu neguțătorul despre schimb, nici cu cel ce cumpără despre vânzare.

Nici cu cel pizmaș despre mulțumire, nici cu cel nemilostiv despre îndurare.

Nici cu cel leneș despre tot lucrul, nici cu sluga cea de casă despre săvârșire, nici cu sluga cea leneșă despre multă lucrare.

Despre nimic nu te sfătui cu aceștia; ci cu bărbatul cel cuvios fii ad-

eseori, pe care îl vei cunoaște că ține poruncile Domnului.

Începutul a tot lucrul este cuvântul, și înainte de toată fapta este sfatul.

Semnul schimbării inimii este fața și se arată în patru chipuri: binele și răul, viața și moartea și limba pururea stăpânește pe acestea.

Este câte un om înțelept care pe mulți învață și sufletului său îi este fără de folos.

Cel care se arată înțelept în cuvinte, urât va fi și se va lipsi de toată hrana.

Din Cartea Înțelepciunii lui Isus, Fiul lui Sirah (Eclesiasticul)

OASPEȚI ÎN ȚARA BANATULUI

Când am întâlnit-o întâia dată pe doamna deputat **Claudia Boghicevici**, om cu școală făcută la vreme și temeinic, dânsa fiind dăscăliță atât prin statut cât și prin vocație, mi-am amintit instinctiv, că singurul lucru care ne îngăduie să privim fără dezgust lumea în care trăim, este frumusețea. Frumusețea pe care anumiți oameni o creează, din timp în timp; tablourile pe care le pictează, muzica pe care o compun, cărțile pe care ni le scriu, spectacolele pe care le „joacă” și viața pe care o trăiesc. Dar dintre toate operele, cea mai frumoasă, este frumusețea unei vieți bine trăită. Aș spune chiar că este opera de artă prin excelență. Este exact ceea ce am întâlnit la admirabila mea parteneră de dialog, dus sub povara adevărului.

Vasile TODI

Să nu uit: vreau să avem un dialog și nu monologuri paralele. De acord?

Sunt adepta comunicării, iar aceasta nu poate fi făcută prin monologuri paralele.

Când v-ați hotărât să urmați o carieră de catedră, cine era scriitorul dumneavoastră preferat?

Am fost întotdeauna, încă de pe băncile școlii, o admiratoare a literaturii românești, în special a marilor scriitori români precum Eminescu sau Cioran. Din păcate, puține se știu despre ei peste hotare, iar cu exodul de literatură universală, copiii uită valoarea adevăratelor capodopere românești și identitatea noastră, ca popor. Ca să răspund punctual la întrebarea dumneavoastră, scriitorul meu preferat la momentul la care m-am decis să îmbrățișez această meserie, era Mihail Sadoveanu, odată ce am citit „Domnu` Trandafir”, la școală. Am vrut să devin învățător încă de când eram eu însămi în clasele primare. Vedeam în învățător un reper în viața fiecărui copil. Mai târziu am urmat acest drum, tocmai pentru a contribui la modelarea personalității copiilor în spiritul culturii noastre. Nu mi-am dorit să fiu profesoară, mi-am dorit să fiu învățătoare, să fiu alături de copiii care pornesc, odată cu școala, pe un drum nou în viață.

Cum arăta lumea din jurul dumneavoastră, în anii primelor amintiri?

Port primele amintiri din perioada când eram copil. Era o lume frumoasă, în mijlocul unei mari familii unite. Părinții și bunicii mei m-au învățat de mică, să prețuiesc valorile care duc la dezvoltarea unui „om”. Îmi petreceam vacanțele cu bunicii, oameni din popor, ardeleni, pentru care cinstea și munca reprezentau adevăratul crez în viață. Cea mai frumoasă amintire din acea perioadă sunt prânzurile pe care le luam în familie în zilele de duminică, tradiție care era respectată întotdeauna și pe care o respectăm chiar și astăzi.

Vă amintiți cum se numea primul dumneavoastră elev pe care l-ați remarcat, prin prisma valorică, desigur, la Școala

Normală „Dimitrie Țichindeal” din Arad?

Da, îmi amintesc cu drag de Simona, o fetiță de la casa de copii, care s-a dovedit ulterior a fi foarte silitoare. Îmi amintesc cum, atunci când am intrat pentru prima oară în clasă, Simona pur și simplu s-a aruncat în brațele mele și mi-a zis „mama”. Cred că acesta a fost momentul care a declanșat în mine dorința de activa în domeniul social și de a-i ajuta pe cei care sunt în nevoie.

Care om sau ce circumstanță, a determinat opțiunea dumneavoastră de a evolua pe scena politică românească, desigur?

După învățământ am început munca în cadrul Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului a Județului Arad, unde am lucrat 11 ani, timp în care am ajuns să cunosc în detaliu problemele cu care se confruntă sistemul de asistență socială din România. Această experiență a dezvoltat o

dorință de a face mai

CLAUDIA BOGHICEVICI

mult pentru oamenii din jurul meu, pentru acest domeniu și comunitate în general, motiv pentru care am decis

să mă implic în politică mai mult decât un simplu membru de partid, pentru a modifica legislația din domeniul social, astfel încât să poată fi aplicată în sistem și adaptată nevoilor reale pe care le cunoșteam atât de bine.

Până în 1989, România a avut chiar și bărbați de stat, dar nu de dânsii vreau să vorbim acum, ci de politicianul, aflat astăzi între faldurile istoriei, și care vă poate fi un prototip, chiar al virtuții.

Cred că exponentul virtuții în toată istoria României este, fără îndoială, Iuliu Maniu. Pe lângă cariera politică, Iuliu Maniu este un model de virtute pentru că a protestat în permanență, într-o perioadă a intoleranței, împotriva încălcării democrației. Victimă a regimului comunist din România, Iuliu Maniu a întruchipat, pentru mulți români, în timpul anilor grei ai dictaturii comuniste, simbolul speranței și al dorinței de libertate, iar pentru noi, cei de astăzi, reprezintă un adevărat model al luptei pentru apărarea drepturilor noastre fundamentale.

Dacă ați putea, ce carte v-ar plăcea să traduceți?

Cartea „Floarea Adevărului”.

De ce?

Este prima carte românească întocmită și tipărită de Școala Ardeleană, mișcare ce a contribuit substanțial nu numai la emanciparea spirituală a românilor din Transilvania, dar și

la dezvoltarea limbii române. Cartea datează din secolul XVIII, în prezent fiind cunoscute numai două exemplare: unul la Biblioteca Națională a României și unul la Biblioteca Națională din Budapesta și reprezintă o mărturie a evoluției identității românilor, încă din cele mai vechi timpuri.

Apropo de carte, ce lipsește, astăzi învățământului românesc, pentru a da mai mulți intelectuali decât analfabeți cu diplomă?

Cel mai important aspect în a avea un sistem de învățământ eficient este găsirea aceluși numitor comun care să contracareze conflictele dintre generații, cele care îi fac pe „oamenii mari” să arunce vina pe seama „tinerilor din ziua de astăzi”, tineri care, prin lipsa de interes ar fi însăși cauza ineficienței sistemului de învățământ. Însă atât timp cât există preocupare din partea profesorilor să își îndeplinească menirea pe care ei singuri și-au ales-o, poți capta atenția elevilor și să îi faci

să învețe din plăcere. Într-adevăr, este practic imposibil ca unui elev să îi facă plăcere să învețe la absolut toate materiile, indiferent de modul în care sunt organizate programele, însă pot fi făcute progrese în acest sens. Materia trebuie să fie în sine construită astfel încât să fie cât mai captivantă, iar profesorii trebuie să depună eforturi pentru a o prezenta într-un mod cât mai atrăgător pentru elevi. Oricine poate înșira table întregi de materie seacă sau să dicteze copiilor lecția, nu trebuie să fii profesor ca să știi să scrii la tablă sau să dictezi.

Cum se numește romanul românesc la care vă gândiți cu plăcere?

„Noaptea de Sânziene”, de Mircea Eliade. Este un roman pe care l-am citit de fiecare dată cu plăcere, care impresionează, asemenea și celorlalte scrieri ale lui Mircea Eliade prin simbolism profund și care invită spre o meditație permanentă. Mai mult, este un roman care îmbină simbolistica tradițională românească cu experiențele proprii ale scriitorului, fiind, în același timp, un roman atipic vremurilor în care a apărut, axat pe teme precum istoria, timpul și evadarea din acestea.

Ce admirați la autorul lui?

Mircea Eliade a fost un scriitor complet - romancier, jurnalist, eseist, filosof, istoric al religiilor, fascinat de folclorul românesc, titular al catedrei de istorie a religiilor la Universitatea din Chicago. Nu are sens acum să facem o trecere în revistă a performanțelor înregistrate de Mircea Eliade. Acestea trebuie cunoscute de orice român, încă de pe băncile școlii, pentru că a fost unul din puținii români a căror valoare a fost recunoscută la nivel mondial.

- va urma -